

SINIF
TÜSTAV ve
KİTLE
SENDİKASI

TÜSTAV

SINIF
ve
KİTLE
SENDİKASI
TUSTAV

İŞÇİLERİN SESİ

GÖZLEM BASIN YAYIN LTD.ŞTİ. ADINA

SAHİBİ: Çetin UYGUR

SORUMLU YAZ.İŞ.MÜD. Soner KIZILKAYA

ÇİZGİLER:

Behzat AK

Seçuk DEMİREL (Yeraltı Maden İş ve TİB Yayınları)

DİZGİ: DİA dizgi ☎ 528 16 73

BASKİ: CAN OFSET ☎ 511 19 31

GÖZLEM BASIN YAYIN
Prof. K.İsmail Gürkan Cad.
3/5 Hüdaverdi Apt.
Cağaloğlu/İST.
☎ 528 16 73

İŞCİLERİN SESİ

GİRİŞ

TÜSTAV

Bugün işçi sınıfının ekonomik mücadelesi bir örgütlülük temeline oturamamanın sıkıntısı içindedir. Uygulanan ekonomik-politik programın bir sonucu olarak, işçilerin gerçek ücretlerinde büyük oranda bir düşüş olmuş, sürekli hale gelen zamlar, bir türlü inmek bilmeyen enflasyon işçilerin yaşam koşullarını dayanılmaz bir hale getirmiştir. Bunlara bir de kötü çalışma koşulları ve işçilerin her an enselerinde hissettikleri işten atılma korkusu da eklenince, işçiler arasındaki hareketlilikler artmıştır. Açlık grevleri, sakal bırakma, servis

boykotu, yemek boykotu, fazla mesai yapmamak, iş yavaşlatmak, ve greve çıkmak bu dönemde işçilerin en belirgin eylem biçimleridir. Ancak gerçek anlamda sınıf ve kitle sendikalarının ağırlığından sözemenin imkansız olduğu bugün, yapılan bu eylemler çok büyük bir çoğunlukla salt ekonomik temelli ve kendiliğinden gelişen eylemler olma niteliği taşıyor. Bunun sonucu olarak da, varolan hareketlilikten kalıcı bir kazanım ve örgütlenme doğmuyor. Ancak bu eylemliliklerin işçiler arasında belli bir nitelleşmeye yol açtığı da bir gerçektir.

Sağlam ilkelerle donanmış, doğruluğu hayatın içinde kanıtlanmış bir bakış açısından yoksun, uzun erimli bir mücadele programına bağlanmamış, salt günlük ve ekonomik istemlerden kaynaklanan eylemlilikler, bugünkü çıkmazı aşmaya yetmiyor. İşçilerden gelen baskılar sonucu, sendika yöneticileri eylem kararları almak zorunda kalıyorlar. Ancak yasaların ve hükümetin baskısı, yöneticilerin koltuklarını kaybetme korkusuyla birleşince, kararlılık dolu sözlerle ifade edilen eylem programları hayata geçmiyor, kağıt üzerinde kalıyor. Sendika yöneticileri hükümetten yüz bulamayınca, burjuva muhalefet partileriyle flört yaparak durumlarını kurtarmaya çalışıyorlar. İşçiler ise, hayata geçmeyen eylem programlarının ve içinde buldukları kötü koşulların nedenini sendika yöneticilerinin pasifliğine, korkaklığına, satılmışlığına yükleyerek tepkilerini buralara yöneltiyorlar. Dar bir bakış açısından kaynaklanan bu tutum, hem tepkilerin düzene yönelmesi önünde bir engel olabiliyor, hem de yöneticileri değiştirmenin aracı olarak görülen kongreler faaliyetlerin temel hedefi olabiliyor.

Gelinen bu noktanın anlaşılabilmesi için geçmişin bu değerlendirilmesinin yapılması zorunludur. Yani bugüne gelen süreci anlamak, bugünkü olumsuzlukların nedenini kavranmasına yardımcı olacağı gibi, ondan da önemlisi bu

olumsuzlukları aşmak için ne yapılması gerektiği konusunda da yol gösterecektir.

2. Paylaşım Savaşı'ndan sonra, Türkiye'de ithal ikameci diye adlandırılan bir sermaye birikim modeli uygulanmaya başlandı. Bu birikim modeliyle korumacı bir dış ticaret politikası benimseniyordu. Bir çok tüketim malının ithalatı kısıtlanıyor, bu mallar, daha önce bunları ithal eden büyük tüccarların yabancı tekellerle işbirliği sonucu kurdukları fabrikalarda üretilmeye başlanıyordu. Oluşturulan bu montaj sanayi, enerji, hammadde, makina ve aramada bakımından dışa bağımlıydı. Bu bağımlılık sonucu montaj sanayinin yaşayabilmesi, ihtiyacı duyulan bu malları satın alacak dövizin bulunabilmesine bağlıydı. Ancak yapılan üretim iç pazara yönelik olduğundan ve gerekli döviz sağlayacak yeterli kaynaklar olmadığından sık sık dış borç peşinde koşmak zorunda kalınıyordu. Büyük tavizler karşılığı bulunan dış borçlar ancak geçici bir çözüm olabiliyor, ekonomi sık sık tıkanıklıklarla karşılaşılıyor ve bir açmaza giriyordu.

Bu tıkanmaların sonucunda, İMF dayatmalarıyla ve yerli tekelcilerin de desteğiyle 24 Ocak kararları gündeme geldi. Türkiye'nin emperyalizme entegrasyonunu hedefleyen 24 Ocak kararları ancak toplumsal muhalefetin susturulması koşullarında hayata geçirilebilirdi. Tekelci burjuvazi açısından uygulanması hayati bir önem taşıyan bu kararlar, ancak halk muhalefetinin dağıtıldığı, hiçbir demokratik hakkın tanınmadığı bir ortamda pratiğe dönüştürülebilirdi. 1961 Anayasası için yıllarca "bu anayasa ile ülke yönetilmez" diyen dönemin başbakanı, alınan 'önlemlerin' uygulanması için de, "bunları uygulayacağım, adına isterlerse faşizm desinler" diyordu. Uygulayamadı ve 12 Eylül geldi.

Varolan grevleri iptal ederek, sendikal faaliyetleri askıya alarak, DİSK'i kapatarak daha ilk günden işçi sınıfına

düşmanlığını sergileyen 12 Eylül, işçi sınıfından hiçbir ciddi direnişle karşılaşmadı. İki büyük sendikal yapılanmadan DİSK, önce suskunluğa sonra teslimiyete yönelirken, Türk-İş, 12 Eylül yönetimiyle bütünleşerek sendikal anlayışının işveren yanlısı, sarı niteliğini bir kez daha sergiledi. İşçi sınıfının 12 Eylül karşısındaki bu suskunluğu, ancak onun bilinç ve örgütlülük düzeyi göz önünde tutulduğunda anlaşılabilir.

1983'te sendikal faaliyetlerin serbest bırakılmasıyla birlikte, DİSK üyelerinin büyük bir bölümü Türk-İş'e bağlı sendikalara kaymıştır. 12 Eylül koşullarının aşamadığı bir ortamda, ne bu kendiliğinden gidişin önüne geçilebilmiş, ne de bu gidiş örgütlenebilmiştir. Hatta bazıları "işçi sınıfının birliğini sağlamak" adına bu gidişi desteklemiştir. Sınıfın birliğinden sadece aynı çatı altında toplanmayı anlayan bu bakış açısı, işçi sınıfının bugünkü sorunlarını aşması yönünde herhangi bir tutarlı mücadele programı da üretmemektedir.

Türk-İş'e yönelme dışında bir diğer seçenek de bağımsız sendikalar oluşturulmasıydı. Ancak bu yöndeki girişimler ya çok cılız kalmış yada ortaya çıkan bağımsız yapılanmalar beklenen düzeyde ses getiren, yol gösteren yapılanmalar olamamıştır.

Bugün gelinen noktada, bir çok kişi ve anlayış işçi sınıfının sorunları aşmasının "sınıf ve kitle sendikası" anlayışı çevresinde birleşmesi, bilinçli ve programlı bir mücadele yürütmesi ile mümkün olacağını kabul etmektedir. Ancak bu sözlerin altı doldurulmadan, biçimsel tartışmalara girilmekte, işçilerin birliğinin Türk-İş'de mi yoksa bağımsız sendikalarda mı sağlanacağı yolundaki tartışmalar gündeme egemen kılınmayı çalışılmaktadır. Hatta Türk-İş'te birliği yada bağımsız sendikalar oluşturmayı birer ilke olarak sunanlara bile rastlanmaktadır. Oysa asıl sorun işçi sınıfının birliğinin hangi çatı altında gerçekleşeceği değil, nasıl bir mücadele ve örgütlenme anlayışı

üzerinde yükseleceğidir. Sorun, işçi sınıfının her koşul altında mücadelesini sürdürebileceği, sendikalarında söz ve karar sahibi olabileceği ve sendikal mücadelesini gerçek kurtuluş mücadelesine bağlayabileceği bir yapılanmanın, sınıf ve kitle sendikal anlayışının hayata geçirilmesidir.

Bu yüzden, yıllardır herkesin ağzında sakız olan sınıf ve kitle sendikal anlayışı, işçilerin söz ve karar sahibi olması, ekonomik-demokratik mücadelenin işçilerin gerçek kurtuluş mücadelesine tabi olması gibi kavramların altlarının doldurulması, bu kavramlardan ne anlaşılması gerektiğinin açık ve kapsayıcı bir şekilde ifade edilmesi gerekir. Şimdiye kadar genel geçer terimlerle ifade edilen ve suvunulan bu ilkelerin içi boş, güzel ve iyi niyete dayalı laflar olmaktan çıkartılarak hayatın zenginliğinde taşıdığı anlamların somutlanması gerekiyor.

İşte bu broşür ve broşürler dizisi böyle bir gerekliliğin sonucu olarak ortaya çıktı.

TÜSTAV

İSCİLERİN SESi 2

SENDİKALARIN DOĞUŞU VE SENDİKAL GÖRÜŞLERE KISA BAKIŞ

Sendikalar, feodalizmin yıkılıp kapitalizmin gelişmesiyle birlikte tarih sahnesine çıkan işçi sınıfının, kapitalizmin doğurduğu sefalet ve baskıya karşı giriştikleri mücadelenin bir örgütlülüğü olarak doğdular.

Sanayi Devrimi'yle birlikte büyük sanayi merkezleri oluşmaya başlamış, buralarda çalışmak üzere gitgide daha çok insan köylerinden koparak kentlere akmış, işçileşmiştir. Yeni makinaların keşfi sermaye birikimlerinin hızlanması ile birlikte büyük ölçekli üretim birimlerini, fabrikaları doğurmuştur. Bu sanayi şehirlerini dolduran eskinin toprağa bağımlı köylülerini

bekleyen, ağır çalışma koşulları, uzun iş günleri, düşük ücretler, işsizlik ve güvensizlikti. Vahşi kapitalizm olarak adlandırılan bu dönemde işçiler üzerinde yoğun bir baskı ve sömürü vardı. Çok sefil koşullar altında yaşamaları sürdürmek zorunda kalan işçiler, çeşitli biçimlerde yaşadıkları koşullara olan tepkilerini dile getirmeye çalıştılar.

Sefaletlerinin ve işsiz kalmalarının nedeni olarak makinelerin gören ve küçük köy topluluklarındaki "güvenli" yaşamı özleyen işçiler makineleri kırmaya başladılar. Ancak 'makina kırıncılık' olarak adlandırılan bu akım, yeni makinelerin yapılmasını engelleyemediği gibi işçilerin geçinmek için emek güçlerini satma zorunluluğunu da değiştiremedi.

Diğer yandan işçilerin bir araya gelmesini, büyük sayılarda işçilerin aynı işyerinde toplanmasını sağlayan büyük ölçekli üretim, işçiler arasında bir sınıf bilinci oluşturmaya başlamıştı. Yaşam koşullarını iyileştirmek ve bazı güvenceler elde etmek için işverenlerle tek başlarına girdikleri mücadelede başarısızlığa uğrayan işçiler arasında kurtuluş için birleşmek gerektiği fikri gelişmeye başladı. Sorunları aynı olan ve çözümünün ortak bir mücadeleden geçtiğini gören işçiler, çeşitli örgütlenmeler oluşturdular.

Genellikle daha iyi bir ücret, insanca yaşama koşulları, daha az çalışma saati gibi talepleri savunan ilk işçi örgütleri, büyük ölçüde işyeri sendikaları biçimindeki, uzun ömürlü olmayan örgütlenmelerdi. Yoğun işveren ve devlet baskısıyla karşılaşan bu yapılanmalardan 1780'de Londra'da ücretli terzielerin kurdukları bir birlik, ilk işçi sendikası olarak kabul edilir. Bütün baskı ve yasaklamalara rağmen sanayileşmenin ve onun doğurduğu işçileşmenin artışıyla birlikte gitgide artan sayıda ve daha çok işçiyi kapsayan sendikalar kurulmaya başlandı.

Burada bir kez daha sendikaların sınıfsal niteliğini

vurgulamak gerekir. Sendikaları daha önceki feodal sisteme özgü lonca, ahi birlikleri ve esnaf birlikleri gibi emekçi örgütlerinden ayıran fark, sendikaların işçi sınıfına dayalı olmasıdır. Sendikaların üzerinde yükseldiği alan, kapitalizmin temel belirleyicisi olan ücretli emek sistemi, yani emek-sermaye çelişkisidir. Bu aynı temel bir ayndır.

Kurdukları sendikaları aracılığıyla daha iyi bir ücret, daha iyi çalışma koşulları ve bazı sosyal haklar için mücadeleye girişen işçiler, bir süre sonra bugün ekonomik mücadele adı verilen bir mücadelenin yetersiz olduğunu gördüler. Çünkü sendikal mücadele, kapitalist sömürü sisteminin temellerine değil sonuçlarına yönelikti. Yani sendikal mücadeleyle elde edilen haklar sömürü ve baskıyı ortadan kaldırmıyor, ancak kısmi ve geçici rahatlamalar sağlıyordu. Bir başka deyişle yaşayabilmek için emek güçlerini sarmak zorunda kalan işçiler, emek pazarında emeklerini tek tek işverene değil, bir bütün olarak işverenler sınıfına yani burjuvaziye sattıklarını anlamaya başladılar. Böylece verecekleri mücadelenin tek tek işverenlere değil, bir bütün olarak işverenler sınıfına ve ücretli emek sisteminin kaynağı olana kapitalist üretim ilişkilerine karşı verilmesi gerektiğini kavradılar.

Ayrıca varılan sistemde biraz daha iyi koşullar sağlamak için verilen ekonomik-demokratik mücadelede, gerçekte karşı karşıya gelenler ne tekil işçi ne tekil işveren, ne de işverenler ve işçilerdi. İşyeri düzeyinde de olsa, verilen ekonomik mücadelede sözkonusu olan bir bütün olarak işçi sınıfı ile işverenler sınıfının, burjuvazinin karşı karşıya gelmesiydi. Yani emek ile sermayenin. Ve "salt ekonomik mücadelede, işletme yetki ve sorumluluğu burjuvazinin elinde olduğu için, sermaye emekten daha kuvvetlidir."

Bütün bunların sonucunda, işçi sınıfı, ekonomik-demokratik

mücadelenin yetersizliği fikrine ulaştı. Burada söylenmek istenen, ilk başlardaki sendikal mücadelenin siyasi bir niteliği olmadığı değildir. Çünkü sınıflar arasındaki bütün mücadle son tahlilde siyasi mücadledir ve "aynı zamanda siyasal olmayan hiçbir toplumsal olay yoktur." Bahsetmek istediğimiz bu nesnel gerçeğliğin işçilerin bilincinde açığa çıkması ve işçilerin sendikal mücadelceye bakışlarını salt ekonomik bir anlayışa dayandırmaktan vazgeçmeleridir. Ekonomik mücadelceyi, siyasi mücadle anlayışları içinde yorumlamalıdır.

Böylece işçi sınıfının ekonomik mücadelcesi üzerine değişik bakış açılarından kaynaklanan değişik yaklaşımlar oluşmaya başladı. Asıl olarak 19.yy.da doğup gelişen bu anlayışların değerlendirilmesi, bugün bile şu yada bu ölçüde etkinliklerini sürdürdükleri için gereklidir.

İşçi sınıfının genel mücadelcesinin ve bilinç düzeyinin yükselmesi, sendikaların hızla gelişmesi egemen sınıfları, sendikaları yasal kurumlar olarak tanımaya zorlamıştır. Ancak buna karşılık egemen sınıflar da sendikalardan varolan kapitalist sistemi kabul edip, sistem içinde bir mücadelceyi, yani ekonomik kazanımlar mücadelcesini yürütmelerini istemişlerdir. Kendi egemenliklerine dokunulmaması, siyasi mücadeleden uzak kalınması ve kapitalizmin varlığının kabul edilmesi koşuluyla, sendikaların ekonomik mücadelcelerine bir ölçüde hoşgörüyle yaklaşmışlardır. Hatta sendikaların işçi sınıfının siyasi mücadelcesiyle her türlü ilişkisini kopartmak ve ekonomik mücadelcesinde de işverenlerin çıkarları doğrultusunda davranmasını sağlamak amacıyla sendika yöneticilerini satın almaya ve kendi kontrolleri altındaki kişilerle işçi sendikaları kurmaya başlamışlardır. Yani önleyemedikleri sendikal mücadelceyi, kontrol altına almaya ve sendikaları işçilerin çıkarlarını savunan örgütlenmeler olmaktan çıkarıp, işverenlere

hizmet eden örgütlenmeler haline dönüştürmeye çalışmışlardır. İşte buradan işbirlikçi, işveren yanlısı, sarı sendikalar doğmuştur.

Diğer yandan işçilerin sendikal mücadeleleri sonucu elde ettikleri bazı ücret artışlarını ve sosyal hakları öne sürerek işçilerin kapitalizmi ortadan kaldırmasının gerekmediğini savunan bir anlayış doğdu. Reformizm adı verilen bu anlayış, işçi sınıfı ile burjuvazi arasındaki çelişkilerin uzlaşmaz olmadığını sınıflararası işbirliğinin mümkün olduğunu savunarak işçilerin kapitalist sistem içinde bazı reformlar için mücadele etmesini öneriyordu. Bir başka deyişle işçilere bataklıkla değil sivrisineklerle mücadele etmesini öğütlüyordu.

Siyasi düzlemde partilerüstü politika yutturmacasıyla sınıfın bağımsız politikası önünde bir engel olan ve 'sarı sendikacılık' olarak adlandırılan bu akım, bugün de işverenlerin ve devletin, işçi sınıfını denetim ve güdüm altında tutma çabalarının bir aracı olmakta devam etmektedir.

Sonuçları doğuran nedenlere karşı değil, sadece sonuçlara karşı mücadele etmeyi öneren reformist anlayış, aslında sadece geçici çareler uygulanmasını fakat hastalığın iyi edilmemesini savunmaktadır. Bu yönüyle reformizm, işçilere, uzak ve temel çıkarları yerine, yakın fakat yüzeysel çıkarları göstererek onları asıl hedefleri olan kendi iktidarlarının kurulması mücadelesinden uzak tutmaya çalışmaktadır. Nesnel olarak işçi sınıfının çıkarlarına değil, sömürü sisteminin sürmesine hizmet etmektedir.

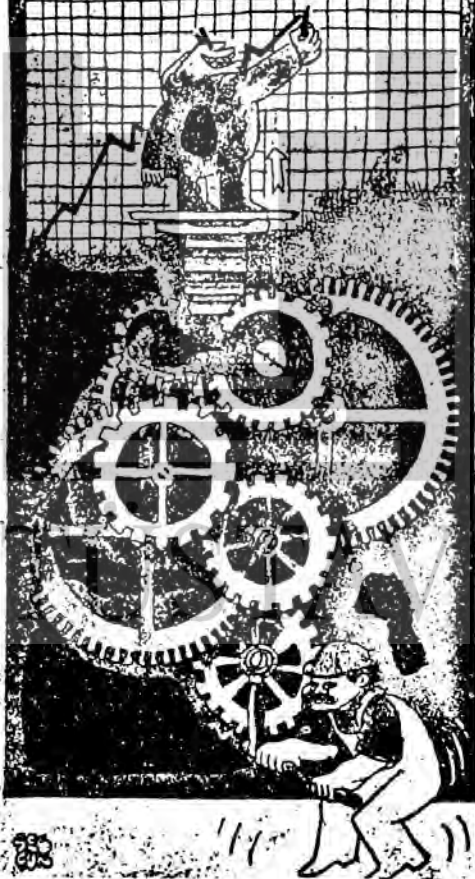
Reformist sendikal anlayışın siyasi düzlemle yürüttüğü faaliyet ise, kapitalist sömürünün varlığını kabul eden ve sistem içi iyileştirme çabaları peşinde koşan, sendikalarla organik ilişki içindeki bir parti aracılığıyla. İngiliz sendikacılığı buna iyi bir örnektir.

Öz olarak işçi sınıfının değil, gelişen kapitalizm karşısında ölmek istemeyen küçük burjuvazinin ideolojisi olan anarşizm'in sendikalardaki yansımaysa, bir başka anlayışın, anarko-sendikalizm'in gelişmesine neden olmuştur. Bilim-dışı bir anlayış olan anarşizm, kendi içinde de büyük tutarsızlıklar taşıyan bir ideolojidir. Her türlü otoriteyi sınıfsal özünden soyutlayarak reddeden anarşizm, işçi sınıfının tarihsel rolünü ve önemini de kabul etmemiştir. Sınıfın siyasi mücadelesine, siyasi örgütlülüğüne ve onun öncülüğüne karşı çıkmıştır. Tutarsızlığıyla işçilerin mücadelesini zaman zaman salt bir ekonomik mücadeleye indirgerken, zaman zaman da sendikalara devrim yapma misyonu yükleyebilmiştir. Bu özellikleriyle anarko-sendikalizm, işçi hareketi içinde önemli zaaf, sapma ve yenilgilerin doğmasında büyük bir rol oynamıştır.

Bütün bu anlayışların dışında 19.yy., işçi sınıfı biliminden (sosyalizm) kaynaklanan devrimci sendikal anlayışın doğuşuna da sahne olmuştur. İşçi sınıfının gerçek kurtuluşunun kapitalizmin ortadan kaldırılmasından geçtiğini ortaya koyan bilimsel devrimci anlayış, sendikaları işçi sınıfının sınıf bilincine dayalı birlik ve mücadelesinin yaratılmasında son derece önemli örgütlenmeler olarak görmüştür. Devrimci sendikal anlayış, sendikaların vereceği mücadelenin salt bir ücret artırma mücadelesi olarak algılanmaması gerektiğini savunmuştur. Çünkü sendikal mücadele sonucu elde edilen ücret artışları, sosyal haklar vb. kapitalist sistemin sömürücü niteliğini ortadan kaldırmaz, sadece kısmi ve geçici rahatlamalar sağlar. Bu yüzden işçi sınıfının kesin olarak yöneleceği amaç, daha iyi ücret, daha iyi çalışma koşulları yanında esas olarak, kendi iktidarını kurma amacı olmalıdır. Sendikalar verdikleri ekonomik mücadeleyi bu asıl hedefe tabi kılmalıdır.

KAR DAHA ÇOK KAR

KAR

İŞCİLERİN SESİ 3

ÜLKEMİZDE SENDİKAL GELİŞMELERE KISA BAKIŞ

Ülkemizde ilk fabrika 1835 yılında açılmıştır. Henüz bir sanayileşmenin olmadığı bu dönemde, ilk sanayi işçilerini barındıran Feshane fabrikasını yeni yeni fabrikalar takip etmiştir. Oluşmaya başlayan işçi sınıfı, çok kötü koşullar altında, kann tokluğuna emekgücünü sermayeye satmaktadır. Aynı dönemde kapitülasyonlar ve yabancı sermaye ülke ekonomisinde ağırlıklı bir rol oynamaktadır. İşte bu yan-feodal, yan-sömürge koşullar altında ilk sendikaların kurulmasına doğru adımlar atılmaya başlanmıştır.

Yakın zamanlara kadar, 1871 yılında kurulan Ameleperver Cemiyeti ilk işçi örgütü olarak kabul ediliyordu. Ancak adından da anlaşılacağı gibi bu örgüt, işçi örgütü değil, bir 'yardımlaşma' örgütüdür. Düzenli sendikal çalışmalar ve işçilere siyasal bilinç taşıyan faaliyetleri ile ilk işçi örgütü 1985 yılında kurulmuştur. Tophane işçilerinin kurduğu bu örgüt, Osmanlı Amele Cemiyeti adını taşımaktaydı.

Kasımpaşa Tersane işçilerinin 1872 yılında gerçekleştirdiği grev, sınıfın tarihindeki ilk grevdir. Bunu izleyen dönemde, 'sendika ve sendikal örgütlenme' konusu işçilerin gündeminde önemli bir madde olmuştur. Buna karşılık, o zamanki siyasal iktidar, grevleri ve işçi örgütlenmelerini ihtilalle eşanlamlı tutmuş ve uzun süre işçi örgütlenmelerine baskı ve yasaklar getirmiştir. "Polis Nizamnameleri" adlı düzenlemeler bu amaçla yürürlüğe sokulmuştur.

Uygulanan baskı ve yasakların en ağır olduğu dönem, "İstibdat Dönemi"ydi. Bu dönemde işçiler belirli ölçüler içinde aydınların desteğini kazanmış, ilk kez sınıflı bir toplum olduğumuz dile getirilmiş ve kurulan "Selameti Umumiye Kulübü" adlı bir örgütün tüzüğünde yine ilk kez "işçi sınıfı" kavramı yer almıştır.

Büyük ümitlerle gelen 2. Meşrutiyet döneminde de, kapitülasyonların yolaçtığı bozuk ekonomik düzende ve işçilerin içinde buldukları koşullarda bir değişiklik olmamıştır. İttihat ve Terakki iktidarı, işveren durumundaki Alman kapitalistleriyle açık bir işbirliğine giderek işçiler üzerindeki baskı ve yasakları sürdürmüştür. Buna karşılık işçiler, yaptıkları grevleri, kurdukları merkezi komiteler aracılığıyla yürüterek mücadelelerini sürdürmüşlerdir. Yer yer kurulan siyasal örgütlerin işçi düşüncesini anlatan yayınları ile işçilere bilinç taşıması ve onları birleşmeye çağırmasının da işçilerin örgütlenmeleri üzerinde

büyük etkileri olmuştur. Bu gelişmeler karşısında da egemen siyasal güçler boş durmamış, yabancı sermayenin istek ve çabalarıyla (Alman uzman Kont Ostrog'un hazırladığı) "Tatil-i Eşgal" yasasını çıkarmışlardır. Bu yasayla işçilerin sendika kurma ve grev yapma hakları yasaklanmıştır.

Bu dönemin en önemli olaylarından birisi de 31 Mart gerici ayaklanmasıydı. Bu ayaklanmayı bastırmak için gündeme gelen yasaklar ve saldırılar, gerici ayaklanma içinde yeralmayan işçi sınıfını da hedef almıştır. Olayın bastırılması sırasında birçok işçi öldürülmüş, birçoğu da sürülmüştür. Daha sonra tüm işçi hakları geri alınarak, ücretler en düşük düzeye indirilmiştir. İşçi sınıfı ve onun sendikal hak ve örgütlenmesi üzerinde, siyasi iktidar ile yabancı sermayenin ortaklaşa baskısının artarak sürmesine rağmen, işçi sınıfının mücadelesi 1. Paylaşım Savaşı'na kadar durdurulamamıştır.

1. Paylaşım Savaşı'nın ardından başlayan Ulusal Kurtuluş Savaşı sırasında işçiler işgalcilere ve yabancı sermayeye karşı gizli direniş örgütlerine katılıp, grevler yaparak mücadele içindeki yerini almışlardır. İşgal güçlerinin yenilmesini izleyen yıllarda İzmir İktisat Kongresi öncesinde başlayıp Cumhuriyet'e yayılan süreç içinde işçiler, 'birlik' çalışmalarına girmişlerdir. Bu doğrultuda tek bir örgütte birleşmeyi sağlamak için 'İşçi Teşkilatları Tevhit (Birleştirme) Konferansı" düzenlenmiştir.

İktisat Kongresi öncesi çeşitli bildirimlerle isteklerini açıklayan işçiler, Kongre sonrası, bir çok sanayi kentinden gelen işçi temsilcileriyle 'birlik' çalışmalarını sürdürmüşlerdir. "Amele Teali Cemiyeti" bu birlik çalışmalarının sonucu olarak kurulmuştur.

Cumhuriyet döneminde de toplumsal, ekonomik ve siyasal her olayın ardından gelen saldırı ve yasakların ilk hedefi yine işçi sınıfı olmuştur. Cumhuriyetin ilk yıllarında geniş örgütlenmeler

içine giren işçi sınıfının bu rahatlığı pek uzun sürmemiş, doğuda çıkan bir isyanın bastırılması amacıyla çıkarılan "Takrir-i Sükun" yasasıyla tüm eylem ve örgütlenmeleri yasaklanmıştır (1926). Bu yasanın sonucu olarak, son işçi örgütü olan "Amele Teali Cemiyeti" de kapatılınca işçiler büsbütün örgütsüz kalmışlardır. Bu arada işçiler, dönemin partileri aracılığıyla siyasal alanda etkinlik sağlamaya yönelerek kötü yaşam koşullarını düzeltmeye çalışmışlardır. İşçi sınıfının politik nitelikteki ilk grevinin gerçekleşmesi de bu yıllara tekabül eder.

Dönemin kayda değer gelişmelerinden birisi de, siyasal iktidarın devlet denetiminde işçi örgütü oluşturma çabasıdır. CHP iktidarı ceza yasalarında ağırlaşmış değişiklikler yaparak, bağımsız işçi örgütlenmelerine yeni baskı ve yasaklar getirerek, bir yandan bağımsız işçi örgütlenmelerini engellemeye çalışırken, diğer yandan da kurduğu 'işçi büroları' aracılığıyla devlet denetiminde sendikalar yaratmayı amaçlamıştır. 1936 yılında Faşist İtalya Ceza Yasası'ndan alınarak, bugüne dek işçi sınıfı ve diğer kitle örgütlerinin önüne engel olarak çıkarılan 141. ve 142. maddeler, bu politikaların ürünü olarak uygulamaya sokulmuştur.

Bu süreçte, Türkiye'de sanayileşme ve örgütlenme düzeyinin düşük olması ve bilinci sığılı nedenleriyle, işçi sınıfının tutum ve eylemlerine, sınıf bilinci ağırlıklı olarak yansımamıştır. Bu durum, işçi sınıfının sendikal örgütselliğini de sosyal kuşatmalar altına sokmuştur. Toplu sözleşme ve grev hakkından yoksun olan işçilerin içine girdikleri sendikalaşma çabaları, mücadele ve örgütlenme yönünden ancak geleceğe yönelik bir birikimin ifadesi olmuştur.

2. Paylaşım Savaşı sonrasında, ülkemizde de, yansımaları bulan, tüm ulusları etkileyen ve tüm ülkelerde işçi sınıfı ile diğer emekçi kitleler lehine bazı gelişmeler gözlenmiştir. 1946

yılında CHP tek parti iktidarı, çalışma koşullarının düzeltilmesine ve örgütlenme hakkına yönelik işçi istemlerinin de etkisiyle, Cemiyetler Kanunu'nu değiştirerek, sınıf esasına dayalı cemiyet kurma yasağını kaldırmıştır.

Cemiyetler Kanunu'ndaki bu değişikliğin ardından, işçiler geniş ve hızlı örgütlenmeler içine girmişler ve merkezi örgütlenme biçimleri üzerinde yoğun tartışmalar başlatılmıştır. Bu tartışmalar esas olarak iki farklı sendikalaşma biçimi etrafında odaklanmıştır. Bu anlayışlardan birisi, "bir işkolunda kurulan merkezi bir sendikanın il ve ilçelerde şubeleşmesini", diğeri ise, "bir işkolunda her ilin kurduğu sendikaların bir federasyonda birleşmesini" savunmuştur.

Sınıf esasına dayalı cemiyet kurma yasağının kalkmasıyla doğan sendikal-örgütsel rahatlık fazla uzun sürmemiş, 17 Aralık 1946'da sıkıyönetim kararıyla, kurulmuş olan tüm sendikalar ve siyasal örgütler yeniden kapatılmıştır. sınıfın bağımsız her türlü örgütselliğinin egemen sınıflarda yarattığı korku ve telaş, sendikal örgütlenmelerin yasaklanmasını doğurmuştur. İşçilerin ancak CHP ve DP etrafında, devlet denetiminde örgütlenmelerine izin verilmiştir. Bu amaçla İngiliz uzmanlara hazırlattırılan Sendikalar Kanunu tasansı meclise getirilerek tartışılmış ve aynı yıl grev ve toplu sözleşme hakkında hiç bahsetmeyen, sendikaların siyasetle uğraşmalarını yasaklayan bir Sendikalar Kanunu yürürlüğe girmiştir.

Devlet denetiminde sendika kurma çabaları, bir ölçüde de olsa başarılı olmuş ve 1948'de işçi kitlelerinden kopuk "İstanbul İşçi Sendikaları Birliği" kurulmuştur.

1950'li yıllara doğru ortaya çıkan ekonomik bunalımların da etkisiyle sendikalar mecliste grev ve toplu sözleşmeli sendikalaşma hakkını savunan DP'ye yönelmişlerdir. Fakat iktidara gelmeden önce işçilere sendikalaşma hakkı vaadeden DP,

iktidarı dönemindeki işçi programında grev ve toplu sözleşme hakkından hiç söz etmediği gibi, giderek bu konudaki işçi taleplerine de yoğun baskı ve saldırılarla karşılık vermiştir. Sendikalara, siyasetle uğraşma yasağı getiren 1947 tarihli Sendikalar Yasası, tüm içeriğiyle DP döneminin en belirgin sendikal uygulamaları olarak tarihe geçmiştir. DP iktidarı sırasında sendikaların en basit faaliyetleri bile "siyaset yapmak" gerekçesiyle yasaklanmış, sendikalara ödenen "ceza paraları" ile de, zaten mali sıkıntı içinde olan sendikalar, yapay ve devlete bağımlı yapılanmalar haline getirilmeye çalışılmıştır. Sendikaları iktidara bağımlı kılma çabaları çeşitli yöntemlerle sürdürülmüştür. Buna karşı çıkan sendikaların, üyelerinin aynı işkolunda çalışan işçiler olmadıkları gerekçesiyle kapatılmaları ve Çalışma Bakanlığı'nın iş uyuşmazlıklarının çözümündeki geniş yetkilerinin baskı unsuru olarak kullanılması örnek olarak gösterilebilir. Görüldüğü gibi egemen sınıfların siyasal temsilcileri (gerek CHP ve gerekse DP), işçi örgütlenmelerine ilişkin olarak, seçimlerden önce toplu sözleşme ve grev hakkı vaat etmişler, iktidara geldiği zaman ise, tüm bağımsız işçi eylem ve örgütlenmelerini yasaklamış ve sendikaları iktidara bağımlı kılmak istemişlerdir.

Özellikle 1957 ve sonrası, DP iktidarının işçi haklarına ve temel özgürlüklere açıkça cephe aldığı yıllar olmuştur. Yine DP iktidarı dönemi, Amerikan sendikal anlayışının, işçilerin sendikal örgütlenmesinde kendini en belirgin şekilde duyurduğu dönem olmuştur. Türkiye'de uygulanan Truman Doktrini ve Marshall Planı çerçevesinde sendikalara, ABD doktrini, dünya görüşü ve sendikal eylem türleri yerleştirilmeye çalışılmıştır.

Bu açıdan, 1952'de kurulan Türk-İş, Amerikan tipi sendikalaşmanın Türkiye örneği olarak, işçi sınıfının örgütlenme tarihinde önem taşımaktadır. Bu sendikal anlayış, varolan

toplumsal sınıfları yadsıyan, dolayısıyla işçilerin çıkarlarına ve toplum gerçeklerine aykırı davranan, işçi haklarını işverene ve devlete teslim eden bir politikaya dayanır. İşçilerin sınıf bilinci kazanmasını engelleyen bu anlayış, bu dönemin egemen sendikal anlayıştır.

DİSK (Devrimci İşçi Sendikaları Konfederasyonu)'in kurulmasına (1967) ve bağımsız sendikal örgütselliklerin yaratılmasına rağmen, Türk-İş bu anlayışı temsil etmekten geri durmamıştır. Hatta o derece ileri gitmiştir ki, 12 Mart ve 12 Eylül yönetimlerine bakan vermiş, 1982 Anayasası, İş Yasası, Sendikalar ve Grev Yasalarına "evet" demiştir. Zaman zaman yaptığı eylem çağrıları sonucu itibarıyla işçilerin potansiyellerini crıtme, düzeni koruma ve kollama görevlerinden başka bir anlan ifade etmemektedir.

1961 Anayasası ile işçilere kısıtlı da olsa sendikal haklar tanınmıştır. Bu dönemde, işçi sınıfının ülke içi sorunları, ülkede gelişen anti-empyrialist bilinç, anayasa ile gelen nispi özgürlükler ortamı (serbestce yayılan düşünceler, yayınlar, TİP'in kurulması ve etkinlikleri...) gibi etmenler sendikal yaşamda da etkilerini göstermişlerdir. Sendikalar içinde, Amerikan tipi sendika anlayışına ters düşen eğilimler de bu dönemde bir güç kazanmaya başlamışlardır. Ülkenin içinde bulunduğu toplumsal-ekonomik koşullar gerçeği işçi sınıfı, kendi kötü yaşam koşullarından kaynaklanan yoğun bir hareketlilik içine girmiştir. Dönemin nispi özgürlük ortamında getirilen sendikal örgütlenme hakkı, bir türlü düzelmeyen kötü yaşam koşulları, ABD tipi sendikal anlayışı savunan Türk-İş'in amaçlarını aşarak yeni ve farklı bir sendikalaşmayı zorunlu kılıyordu. Türk-İş'in "partilerüstü" politikalarına uygun olarak, işçi sınıfının çıkarlarını sermeye partilerinin tutumuna bağlamasına, toplumsal sınıf bilincini ve bağımsız işçi

örgütlenmesini yadsıyan anlayışına tepki olarak biçimlenen eğilimler ve daha bir dizi toplumsal oluşumlar (Saraçhane Mitingi, Kavel grevi, Paşabahçe Şişe-Cam grevi, Zonguldak Maden İşçileri direnişi, Mannesman grevi, SADA olayı vb.) sınıf temelince dayalı bir sendikalaşmanın ilk işaretleri oldular. Özellikle Kavel grevi, grev ve toplu sözleşme yasası çıkmadığı halde, anayasal hakka dayanarak, işçilerin söz ve kararı ile greve gidilebileceğinin -geleceğe dönük etkileri yönünden ve başarıya ulaşımış bir grev olarak- önemli bir örneğini oluşturmaktadır.

Bütün bu birikimlerin sonucunda 13 Şubat 1967'de beş sendikanın girişimiyle DİSK (Devrimci İşçi Sendikaları Konfederasyonu) kuruldu.

1967'den bugüne gelen süreç, işçi sınıfının özellikle ekonomik-demokratik haklarının kullanılması ve korunması doğrultusunda verdiği mücadelede önemli bir yer tutar.

1961 Anayasası ile sınırlı da olsa getirilen sendikal haklar, tüm çalışanları kapsıyordu. Fakat egemen sınıfların ve onların siyasal temsilcilerinin işçi sınıfına ve onun sendikal haklarına yönelik tahammülsüzlüğü ve düşmanlığı bir kez daha bu hakların giderek kısıtlanmasına yöneldi. Anayasa ile tanınan sendikal örgütlenme hakkı, ilkin 1963'te çıkarılan 274 ve 275 sayılı Sendika ve Toplu Sözleşme ve Grev Yasaları ile sınırlandırılmıştır. Örneğin, 274 sayılı Sendikalar Yasası'nın 16. maddesi, sendikaların siyasal etkinlikte bulunmasına dokunmamış olsa bile, siyasal partilerle organik bağ kurmasını yasaklamıştır. 1965'te çıkarılan 624 sayılı Devlet Personeli Sendikalar Yasası ile memurlara, grevsiz ve toplu sözleşmesiz bir sendikalaşma hakkı uygun görülmüştür. 12 Mart sonrası yapılan yasal değişikliklerle, anayasanın 46.maddesiyle tanınan sendikalaşma hakkı, "çalışanlara" değil, "işçilere" tanınmak surciyle, sendikaların örgütlenme alanı iyice daraltılmıştır.

Memurlara tanınan grevsiz ve toplu sözleşmesiz sendikalaşma hakkı da, getirilen 119. madde ile açıkça yasaklanmıştır.

İşçilerin düzen sınırları içerisinde sıkıntılarını hafifletmek için kullandığı toplu sözleşme ve grev hakkı, ülkenin sıkıntılarının nedenleri olarak gösterilip, sendikalar ve sendikal haklar yokedilmeye çalışılınca toplumsal tepkiler ortaya çıkmıştır. Bu tepkilerin en önemlisi olan 15-16 Haziran direnişi, işçi sınıfının ekonomik-demokratik taleplerinin kullanılması ve korunması mücadelesinin siyasal bir güç kazanabileceğinin ve sınıfın gücünün eyleme dönüşebileceğinin bir ifadesi olmuştur. 15-16 Haziran direnişi, kazanılmış hakları koruma ve savunma doğrultusunda, işçi sınıfının belirleyiciliğindeki bir ilk karşı çıkış olması açısından, işçi sınıfımızın mücadelesinde en yüksek noktadır.

İşçi sınıfının sendikalaşmasında önemli bir aşamayı vurgulayan DİSK (Devrimci İşçi Sendikaları Konfederasyonu), özellikle sanayi proletaryasının yoğun olduğu büyük kentlerdeki devlet tarafından yaratılan ve beslenen özel sektör işyerlerinde örgütlenmiştir. Devlelden beslenen sermayenin işyerlerinde, işçilerin grev ve direnişleriyle tıkanan işveren, kolaylıkla masaya oturmaya zorunlu bırakılabiliyordu. Örgütlenmelerinde devleti doğrudan karşısına almamak için, kamu işyerlerinde örgütlenmeyen DİSK, ilk adımda böylece, kentlerdeki özel sektör işyerlerinde başarılı bir örgütlenmeye ulaşmıştı. Devlet işyerlerinde örgütlenmemeyi, devletle doğrudan karşı karşıya gelmemek ve kırsal alandaki ağırlıklı feodal bilincin saldırılarını almamak gibi bir taktiksel yol olarak gösterme çabası, özünde mücadele ve örgütlenme anlayışındaki yanlışlığı gizlemekten başka bir şey değildir. DİSK'in örgütlenmelerdeki bu başarısı ve avantajlı durumu, Türk-İş'in egemen sınıflarla uzlaşan tutumundan dolayı, işçilerin yönelimini DİSK'e doğru

geliştirmiştir.

DİSK (Devrimci İşçi Sendikaları Konfederasyonu) işçilerin gerek siyasi bilinç kazanmalarında ve gerekse, örgütsel gelişmelerinde önemli bir rol oynamıştır. Ekonomik-demokratik hakların korunması, geliştirilmesi ve kazanılması doğrultusunda işçi biliminden (sosyalizm) yana bir hedefe yönelen DİSK, siyasal olsun ekonomik-demokratik olsun işçi eylemlerinin kalıcı başarısını, sınıfın bağımsız siyasal partisinin varlığına bağlamıştır. Siyasal sınıf partisi olarak kabul edilen TİP aracılığıyla yürütülen etkinlikler, 1965 seçimlerinden sonra TBMM'ye taşınmıştır.

Ülkemizde 1966-67 yıllarından itibaren, genç anlamda siyasal düşüncelerin netleşip billurlaşmaya başlamasıyla birlikte toplumsal hareketlenmeler daha bir nitelik kazanarak büyümüştür. Ancak işçi sınıfının sendika içi ve sendika dışı hareketliliği içinde, sendikal harekete (DİSK), ya günlük çıkarları köklü ve temel çözümlerinin önüne çıkaran anlayışlar (revizyonizm), ya da sorunların özünü reddedip bunların gerçek çözümlerini düzen sınırları içinde gören anlayışlar (reformizm) egemen olmuşlardır.

12 Mart'taki toplumsal muhalefeti bastırmaya yönelik açık terör ve baskı döneminin ardından 1973'ten başlayarak DİSK'te üye sayısı bakımından büyümeler meydana gelmiştir.

Bu yıllarda CHP, bünyesinde meydana gelen yapısal değişiklikler sonucu, bir yandan DİSK ile dayanışma içine girmiş, diğer yandan da işçi, köylü ve esnafa dayalı geniş toplumsal muhalefeti ağırlıklı olarak kendi bünyesinde toplamaya başlamıştır. Bu toplumsal muhalefetin içinde yer alan işçilerin, sendikal alanda ekonomik başarıları artan DİSK'e doğru kaydığını görüyoruz.

İşçilerin DİSK'e yönelişle yönetimlerinin tehlikeye düşeceğini gören bazı Türk-İş üyesi ve bağımsız sendika yöneticileri, gidişin önderliğini kapmak için işçilerden önce DİSK yönetimleriyle pazarlığa oturmuşlardır. Onlara kendi bünyesinde yer açan DİSK yönetimleri de, gerçek bir nitelleştirme (gerçek anlamda sınıf biliminin temel alındığı bir birlik) amacı gütmeksizin, bu akışı hızlandırmak istemişlerdir. Ancak Türk-İş üyesi ve bağımsız sendikalardan gelen bu yönelimlere karşı seçici davranan DİSK yöneticileri, kendi anlayışları ve kendi anlayışları tarafından yedeklenen iyileştirmeci (reformist) anlayışların dışındaki sendikalara kapılarını kapamışlardır.

1957-80 arası dönemde DİSK, bir dizi kitlesel eylemlerin başını çekmiştir. Bunlar arasında "Demokratik Hak ve Özgürlükler Mitingleri, 1 Mayıs Kutlamaları, 20 Mart Faşizme İhtar Eylemi, DGM Direnişi ve Faşizmi Lanetleme Eylemi" .. siyasal nitelikleriyle önem taşırlar. İşçi sınıfını doğrudan ilgilendiren sorunlara karşı bu siyasal eylemliliklerin, sendika yönetimleri tarafından kalıcı bir eylemliliğe ve yapısallığa dönüştürülmesi amaçlanmamış ve işçiler bu doğrultuda yönlendirilmemişlerdir. İşçi sınıfı ile sendikaları (yönetimler) arasındaki uzaklıklar kaldırılamadığı için, diğer bir deyişle, devrimci sendikal ilkeler lafta kalıp hayata geçirilemediği için, işçilerle sendikaları (yönetim) arasında bir örtüşme ve bütünleşme sağlanamamış, bu nedenle gerçek anlamda bir "sınıf ve kitle sendikası" anlayışı yaşama geçirilememiştir. Bunun uzantısı olarak da işçiler, kendi sınıf bilinciyle donatılmamış, sınıf bilinci sağlıklı olarak sınıfın tutum ve eylemlerine yansıtılmamış ve işçi sınıfının "söz ve karar sahipliği yetkisi" ancak sendika yönetimindeki kişi ve gruplarca belirlenmiştir. Başka bir deyişle işçi sınıfının kolektif iradesinin yerini, sendika yönetimindeki kişi ve grupların iradi belirleyiciliği

almıştır.

12 Eylül dönemindeki, toplumun ve işçi sınıfının yaşamını doğrudan ilgilendiren siyasal-fiziksel saldırılara karşı, işçi sınıfının ve sendikalarının sessiz, hareketsiz ve tavırsız kalmasının belirleyici etkenleri olarak bunlar sayılabilir.

1980'e yoğun ekonomik-toplumsal bunalımlarla girilmiştir. Bu dönemde ekonomide yapısal bir değişikliği hedefleyerek gündeme gelen 24 Ocak Kararları ile birlikte, sendikal ve sosyal haklar kısıtlanmış, ücretler düşürülmüş, işçilerin kazanılmış tüm hakları geri alınmıştır. 12 Eylül ve sonrası, sendikal örgütlenme, toplu sözleşme ve grev hakları alabildiğine geriletilecek, işçiler, dağınkılığın ve örgütsüzlüğün içine sürüklenmişlerdir. Kısacası sendikal düzenlemeler, 24 Ocak Kararlarının gerektirdiği yasal çerçeveye oturtularak gerçekleştirilmiştir.

12 Eylül'le birlikte sendikal yaşamı doğrudan ilgilendiren Sendika Kurma, Sendikal Faaliyette Bulunma, Toplu İş Sözleşmesi ve Grev Hakları açısından canalıcı sınırlamalar getirilmiştir. Bu anayasal sınırlamaların ve yasaklamaların bir uzantısı olarak çıkarılan 2821 ve 2822 sayılı Sendikalar ve Toplu İş Sözleşmesi, Grev ve Lokavt Yasaları ile de bu kısıtlama ve yasaklamalar daha da ayrıntılı hale sokulmuşlardır.

1982 Anayasasında, işçi ve işveren sınıflarının kastedildiği "Eşitsizler arasında denge" kurma ifadesiyle, bir suç olan 'lokavt' işverene bir hak olarak tanınmıştır. Yine aynı anayasaya göre, sendika ve sendikal haklara ilişkin yapılan yasal düzenlemelerle;

- Sendikal çalışma alanı, işçilerin yalnızca ekonomik hak ve çıkarlarını korumak için gerekli iş ilişkileriyle sınırlı tutulmuştur. İş ilişkilerini doğrudan ve dolaylı olarak etkileyen sosyal ve siyasal alan ve ilişkiler yasaklanmıştır.

- Sendikal eğitim çalışmaları bir mesleki eğitime dönüştürülmüş, sendika kurma ve sendikalara üye olma koşulları iyice zorlaştırılmıştır.

- Sendikaların mali ve idari açılarından denetlenmesi yetkisi siyasal iktidarlara verilerek, sendikaların siyasal iktidarlara karşı bağımsızlığı ortadan kaldırılmış, özgürce çalışma koşulları yok edilmiştir.

- Sendikalara getirilen % 10 baraj sistemi, işçi sınıfını tek ve mecburi bir sendikalaşmaya zorunlu kılma çabasıdır. Bazı işkollarında grev yasakları, grev ertelemeleri ve koşullu grevler, dahası grev karıcılığına izin verilmesine varan grev sırasında üretimin südürülmesi, işverenin işyerinden mal çıkarması ve işyerini kapatması vb. düzenlemeler işçi sınıfının sendikal haklarına ilişkin yasaklamaların vardığı boyut açısından dikkat çekicidir.

Açıkça görülüyor ki, egemen sınıfların ve siyasal temsilcilerinin 1963'ten beri parça parça yapmak istedikleri şeyler, 12 Eylül sonrası gerçekleştirilen anayasal ve yasal düzenlemelerle birden ve topyekun yapılmıştır.

12 Eylül'le birlikte uzlaşmacı, şarî sendika Türk-İş dışında bırakılarak tüm sendikalar kapatılmıştır. Başta kapatılmalarına rağmen Hak-İş ve MİSK gibi gerici ve faşist sendikalara yeniden çalışma izni verilmiştir. Yalnızca DİSK'in mal varlığına elkonulmuş ve yalnızca DİSK yargılanmıştır. Bir sendikal örgütlenme olarak DİSK'in yargılanma nedenini, sendikal örgütlenme ve mücadele ilkelerinin devrimci niteliği ve taşıdığı, etkilediği işçi potansiyeli oluşturmuştur.

Bu saldırılara karşı sendikalarını ve kazanılmış haklarını koruyamayan DİSK yöneticileri tutuklanmış, üye işçiler, bağımsız ve Türk-İş içindeki sendikalara dağılmışlardır.

1983 sonrası Türk-İş'e gitmeme ve bağımsız sendikalar oluşturma doğrultusundaki anlayışların örgütlenme çabalarının büyük bir kısmı, daha başlangıç aşamasında başarısızlıkla sonuçlanmış, başarı sağlayanlar ise, uygulamalarda sınıfın mücadelesini örgütleyecek ve götürecektir güç ve anlayış yetersizliğinden dolayı, bu başarılarını sürekli kılamamışlardır.

1983 sonrası gelişmeye başlayan tepkilerle yavaş yavaş toparlanma sürecine giren işçiler, bugün sendikal birlik sorununu yaşamaktadırlar.

Yaşanılan ağır sosyo-ekonomik koşullar nedeniyle açık baskı ve sömürüye karşı, sendikalarının yönetimlerine rağmen geniş işçi kitlelerinin eylemlilikleri görülmektedir. Büyük ağırlıkla Türk-İş içinde beliren ve işçilerle sendika yönetimleri arasında bir zıtlaşmayı da beraberinde getiren işçi kitlelerinin bu 'toplumsal muhalefeti', ekonomik nitelik taşımaktadır. Varolan bağımsız sendikalar da, gerek nitelik ve gerekse örgütlenme ve mücadele anlayışlarındaki yetersizlikler ve çarpıklıklar nedeniyle bu işçi 'muhalefeti'ni örgütleyememiş; bu durum, Türk-İş içinde yada bağımsız sendikalarda olmak üzere değişik biçimsel 'birlik' anlayışlarını ortaya çıkarmıştır. Öz ve nitelik olarak farklı bir 'birlik' anlayışını savunanlar ise, "birlik'in nerede olmasından çok, nasıl olması gerektiği" üzerinde durmaktadırlar.

Ülkemizde devlet eliyle varedilen burjuva sınıfının baştan emperyalizmle bütünleşmiş yapısı, onun politik tutum ve anlayışlarının faşist ve gerici niteliğinin nedenidir. Bu açıdan 12 Eylül uygulamalarının anlamı açıktır. Tekelci burjuvayının kendi sınıfsal anlamında dahi, demokratik hak ve özgürlüklere tahammülü yoktur. Bugün burjuva özlü bir demokrasi anlayışını savunan politik görüşlerin sendikal alandaki yansıması, varolan sendikaların yönetiminde (çatıda) birleşilerek oluşturulması amaçlanan yapay ve zorlama 'birlik' anlayışları şeklinde

somutlanmaktadır. Bu nedenle Türk-İş içinde ya da bağımsız sendikalarda 'birlik' anlayışını savunanlar, egemen sınıfların ve yaşanan dönemin niteliklerini gözardı ederek, yalnız sendika liderlerinin yetenekleri ve yetkinlikleri ile sınırlı, yönetim düzeyinde sağlanacak bir 'birlik' anlayışını savunmaktadırlar. Bu anlayışlar aslında işçi sınıfının yeterliliğine güvensizlikten kaynaklanmaktadır; işçilerin bilinçli ve örgütlü (nitelleşmiş) gücünün yaratılıp devreye sokulmasının yerine sendika yönetimlerinin "vekalet" anlayışını koymaktadır.

Bu nesnel koşullar nedeniyle sınıfın sendikal birliği, ancak işçilerle işverenler arasındaki uzlaşmaz çelişkilerin, baskı, yasak ve sömürünün en açık bir şekilde yaşandığı alan olan iş yerlerinden, işçilerin sınıf bilinciyle donatılmış örgütlü gücünün devreye sokulmasıyla mümkündür. Bu örgütlü ve bilinçli güç, yanlış mücadele, örgütlenme ve birlik anlayışları nedeniyle devreye sokulamadığı içindir ki, 12 Eylül'ün saldırıları karşısında ne DİSK'in kendi varlığı, ne de sınıfın temel çıkarları ve kazanılmış hakları korunabilmiştir.

Bu kısa incelememizin bize gösterdiği gibi;

- Osmanlı'dan Cumhuriyet'in bugününe kadar, yaşanan bir yığın olaydan (31 Mart Olayı, Şeyh Said İsyanı, 12 Mart, 12 Eylül...) sonra, egemen sınıfların ve onların siyasal temsilcilerinin (iktidarlarının) ilk saldırı hedefleri işçi sınıfı olmuştur.

- İşçi sınıfının sendikal platformdaki tüm eylemlilikleri, kazanılmış hakları kullanma ve koruma yönünde olmuş, ancak bu eylemlilikler kalıcı ve sürekli bir yapısalığa kavuşturulamamışlardır.

- Geçmişten bugüne dek sınıfsal gelişmelerin bize gösterdiği gerçek, işçi sınıfının sınıfsal çıkarlarını bütünsel olarak gözetin,

Benzak

sınıfın sendikal birliğini amaçlayan, sınıfın siyasal yapısının sınıfa ve kitlelere ulaşamadığı durumlarda koşulların belirlediği işlevleri üstlenebilen gerçek anlamda bir "sınıf ve kitle sendikası"na gereksinim duyulduğudur.

- İşçi sınıfının 'sınıf ve kitle sendikası' anlayışı temelinde yüksелеcek olan sendikal birliğin yaratılması, ancak sorunun en belirgin biçimde yaşandığı işyerinden başlayarak, sorunu yaşayan işçilerin sınıf bilinciyle donatılarak örgütlü bir şekilde devreye sokulmasıyla çözülebilir. Onun için sınıfın sendikal birliğinin yaratılması, işyerinden başlayarak, işçi sınıfının bilinçli ve örgütlü devrimci dinamikleriyle (İşçeri Komiteleri ve Konseyler) gerçekleştirilecektir.

TÜSTAV

İŞÇİLERİN SESİ 4

TÜSTAV

İŞÇİ SINIFININ MÜCADELESİ

Kapitalizmin ruhu kârdır. Kapitalizmi kapitalizm yapan, bütün kapitalistlerin rüyalarını renklendiren, yaşamlarının amacı olan en önemli dürtü daha da çok kâr elde etmektir. Bunu sağlayabilmek için kapitalistler işçileri daha fazla sömürmek zorundadırlar. Buna karşılık işçiler de insanca bir yaşam sürdürebilmek, baskıdan ve sömürden kurtulmak için mücadele

ederler. İşçilerle kapitalistler arasındaki bu çelişki, uzlaşmaz bir niteliktedir. İşçilerin lehine olan kapitalistlerin aleyhinedir. Kapitalistlerin lehine olan, işçilerin aleyhinedir. Ücretlerin artması kapitalistin kârını azaltırken, kârın artması gerçek ücretlerin düşmesini getirir. İşçilerin çalışma saatlerinin azaltılması, işçiler açısından bir kazanımken, kapitalistler açısından bir kayıptır.

Çıkarları böylesine birbirine karşı olan kapitalist toplumun bu iki temel sınıfı, işçi sınıfı ile kapitalist sınıf (burjuvazi), arasındaki mücadele de, üretim araçlarının özel mülkiyetini ellerinde tutmalarından ötürü kapitalistler, ekonomik ve siyasi olarak da toplumda egemendirler. Yani kapitalistlerin gücü sermaye sahibi olmalarından kaynaklanır. İşçilerin, kapitalistlerle olan mücadelelerinde tek tek işçiler olarak hiçbir şansları yoktur. Çünkü kapitalist bir toplumda burjuvazinin örgütlülük düzeyi, doğal olarak işçilerinkinden daha gelişkindir. Bunu, burjuva iktisadının en önemli kuramcılarında Adam Smith şöyle ifade ediyor: "Patronlar arasındaki birliklerin kulağımıza çalındığı pek olmaz da, sıklıkla işçilerinkini duyarız, denilmiştir. Buna bakıp, patronların kendi aralarında pek seyrek birleştiklerini sanmak, hem dünyayı hem sözü edilen konuyu bilmemektir. Emek ücretlerini buldukları düzeyin üstüne çıkarmamak için patronlar her zaman, her yerde bir tür sessiz ama sürekli ve bir örnek bir birleşme içindedirler. Bu birliği bozmak her yerde pek kötü gözle görülen bir harekettir; komşularıyla, benzerlerine sorulursa patron için oldukça ayıptır. Gerçekten bu birliğin pek kulağımıza çalındığı olmaz, çünkü bu, kimsenin farkına varmadığı olağan işlerdendir; hatta, denilebilir ki, doğal bir durumdur. Bazan patronların, emek ücretlerini bu düzeyin bile aşağısına indirmek için de özel tertiplere giriştikleri olur. Bu tertipler, yürütme anına kadar, hep pek büyük bir sessizlik ve gizlilik içinde yönetilir...

HAKIM SINIFLAR KENDİ AKALARINDA KAVGA EDCRİLER AMA, EMEK-
ÇİTERE KARŞI ÇIKARILARI DOĞRUTUSUNDA BİRLİK OLURLAR.

(Patronlar) mülki makamların yardımını, hizmetçi, işçi ve gündelikçilerin birleşmelerine karşı çıkarılmış pek sert kanunların zorla uygulanmasını bağıra bağıra istemekten geri dumazlar."

Ve bu bağırış-çağırışları, mülki makamlar tarafından pek karşılıksız bırakılmaz. Buna karşılık işçilerin gücü onların sayısal çokluklarından ve üretimdeki rollerinden kaynaklanır. Bu sayısal çokluk, ancak ortak hedefe yönelik örgütlü bir güce dönüştürülebilirse bir anlam kazanır. Aksi takdirde, eğer işçiler birbirlerinden kopuk, tek başlarına mücadele etmeye kalkışarlarsa yine tam da bu sayısal çokluk nedeniyle başarısızlığa uğramaya mahkumdurlar. Örneğin, bir fabrikada çalışma koşullarının iyileştirilmesi yönündeki bir talep, bütün işçiler tarafından dile getirilirse işveren bunu ciddiye almak zorundadır. Ancak, bu sorun sadece üç-beş kişi tarafından sahiplenilirse, işverenin bu işçileri işten atıp, sayılan milyonları bulan işsizler ordusundan kendi koşullarını kabul edenleri işe alması çok büyük bir olasılıktır. Bu yüzden işçiler birlik içinde davranmak, birleşmek zorundadırlar.

Bir sınıf olarak çıkarlarının ve kurtuluşlarının ortak bir mücadeleden geçtiğini tarihsel deneyimleriyle öğrenen işçiler, örgütlenmenin gerekliliği bilincini beyinlerine kazıdılar. Kapitalist bir toplumda işçilerin ilk elden ulaştığı örgütsellik ise sendikalar olmuştur.

İşçiler, sendikaları aracılığıyla ücretlerinin artırılması, işgüvenliğinin sağlanması, çalışma koşullarının iyileştirilmesi, daha iyi yaşama koşullarının elde edilmesi, daha fazla sosyal hak kazanılması gibi amaçlar doğrultusunda mücadele ederler. Fakat bu mücadele sonucu sağlanan kazanımlar işverenlerin yada onların siyasi iktidarlarının aldığı bir kararlar, çıkarttığı bir yasayla eskisinden de geriye götürülebilir. Kazanılan ücret

artışları enflasyon, yeni vergiler, yeni zamlar gibi yollarla geri alınabilir. yada işçilerin en doğal hak arama araçlarından birisi olan grev, çıkarılan yasalarla yasaklanabilir, işlevsiz bir hale dönüştürülebilir. Ekonomik karar alma mekanizmalarını ve siyasi iktidarı ellerinde bulunduran kapitalistler, bu avantajlarından dolayı salt ücret artırımını mücadelesinde işçilerden daha güçlüdürler. Bu nedenle sendikaların verdikleri mücadele yalnızca işyeri veya işkolu düzeyindeki bir mücadeleyle sınırlandırılmaz. Çünkü buralardaki mücadelelerin başarıya ulaşması ve bu başarının belli ölçülerle güvenceye alınması, kalıcılığının sağlanması varolan demokratik hakların korunması ve yeni hakların, özgürlüklerin kazanılmasıyla mümkündür. Sınırsız grev hakkının elde edilmesi, varolan kanunlardaki işçilerin elini kolunu bağlayan maddelerin kaldırılması, bu doğrultuda kamuoyu oluşturulması, demokratik hakların işçi sınıfı lehine geliştirilmesi için siyasi iktidar üzerinde baskı yapılması hep sendikal mücadelenin tanımı içindedir.

İşçilerin sendikalarıyla yürüttüğü daha iyi çalışma ve yaşam koşulları elde etme mücadelesinin evrensel boyuttaki adı, ekonomik mücadeledir. Ülkemizde ise, aynı içeriği anlatmak için daha çok ekonomik -demokratik mücadele terimi kullanılmaktadır. Sendikal örgütlenmeyle verilen bu mücadelenin sadece bir ücret artırımını mücadelesi değil, aynı zamanda demokratik hak ve özgürlükleri korumak, yeni mevziler kazanmak mücadelesi olduğunu vurgulamak için kullanılan ekonomik-demokratik mücadele terimi artık yerleşmiştir.

Ekonomi-demokratik mücadele, doğası gereği işçi sınıfının gerçek kurtuluşunu sağlayamaz. Kapitalizmin işçileri içine soktuğu cendereyi kaldıramaz, sadece baskıyı hafifletebilir. Bu yüzden sendikal mücadelenin sınırlı olduğunu söylüyoruz. Fakat içinde bulunduğumuz düzenle egemen sınıflar, ekonomik

mücadelenin ve onun örgütlenme biçimi olan sendikaların zaten sınırlı olan bu niteliğini daha da sınırlamak istemektedirler. Sendikaları, sadece ücret artışlarıyla ilgilenen birer ticarethane konumuna sokmak için çaba harcamaktadırlar. Nitekim 12 Eylül'den sonra getirilen yasal düzenlemeler, sendikaların her türlü yasal faaliyetini yasaklamış, sendikaları sadece toplu iş sözleşmeleriyle ilgilenen üç aşağı beş yukarı ücret pazarlığı yapan örgütlenmeler haline sokmayı hedeflemiştir.

Getirilen yasaklara gerekçe olarak, hem 12 Eylülün generalileri, hem de işverenler sendikaların siyasetle uğraşmalarının onları "gerçek" faaliyetlerinden alıkoyacağını, sendikaların siyasetle uğraştıkları zaman işçilerin sorunlarını unutacaklarını, işçilerin güçlerini başkalarının çıkarları doğrultusunda kullanacaklarını ileri sürmüşlerdir. Çıkarılan anayasa ve yasalarla da bu doğrultuda yasaklamalara gidilmiştir. Böylece işçilerin her türlü hak arama yolunu kapatıp, siyaset yapma işini de üzerine alan işverenler, 12 Eylül'den sonra gerçek düşüncelerini de Halit Narin'in ağzından şöyle ifade etmişlerdir:

"Şimdiye kadar onlar (işçiler) güldü, şimdi sıra bizde."

İşçi sınıfının siyaset yapmasını yasaklayarak, kendi ideolojisini toplumun her kesimine nüfuz ettirmek için yoğun bir ideolojik saldırıya geçen burjuvazi, bu saldırı da en çok da 'ideoloji' sözcüğünün kendisini kullanmıştır. Dar anlamıyla toplumsal ilişkilerin sistemli bir şekilde ve sınıfsal açıdan değerlendirmek anlamına gelen ideoloji sözcüğü, egemen sınıflarca karalanmış, bir suçlama aracı olarak kullanılmıştır. Oysa bunu yapması, yani ideoloji sözcüğünü karalayarak, işçi sınıfının kendi ideolojisini öğrenip geliştirmesini engellemesi, burjuvazinin kendi ideolojisinin bir gereğidir. Çünkü her toplumsal sınıf, olayları, toplumları, dünyayı bir başka deyişle gerçekliğin bütün görüntülerini kendi çıkarları doğrultusunda

yorumlar. Her sınıfın bir ideolojisi vardır. Tek bir olayı her sınıf farklı değerlendirir. Örneğin, bir grev için işçiler "hakkımızı anyoruz" derken, burjuvazi aynı grevi kendi haklarına bir saldırı olarak görecektir.

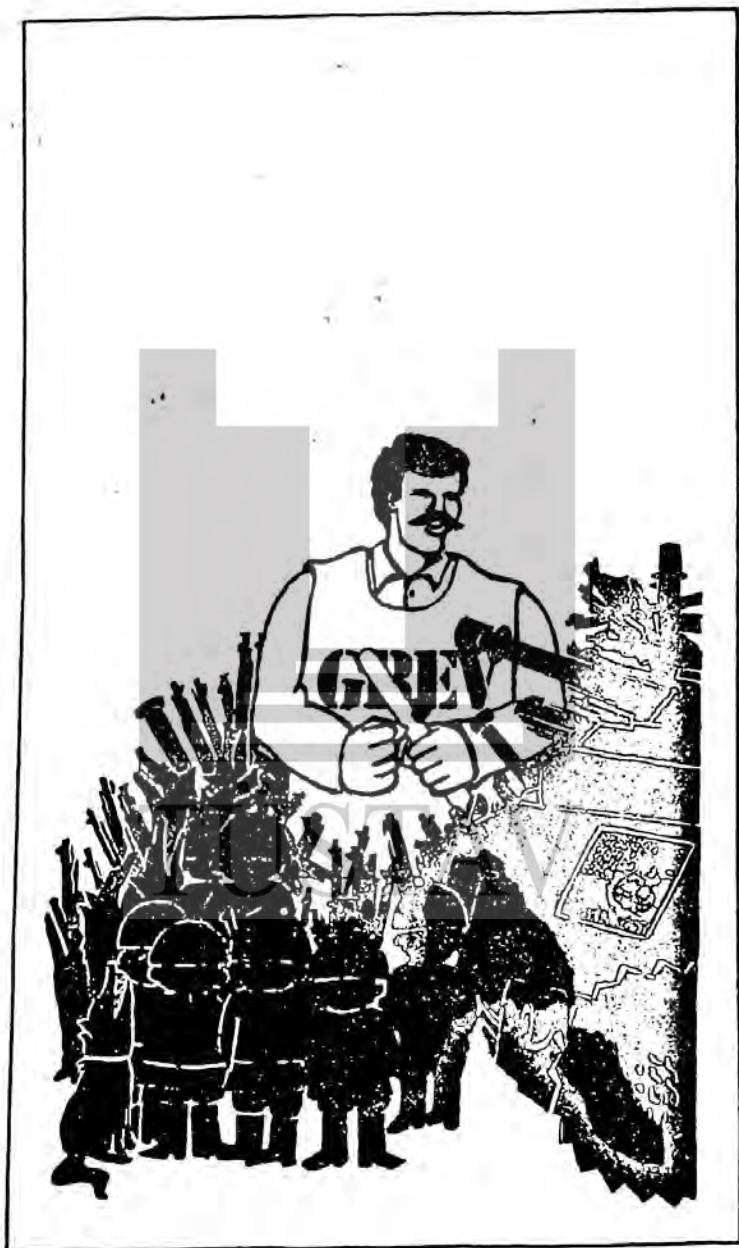
Sınıfların ideolojilerini onların üretim içindeki yeri ve çıkarlarının belirlediğini söylemiştik. Öyleyse, kapitalist toplumdaki iki temel sınıfın çıkarları nelerdir? Burjuvazinin çıkarı varolan baskı ve sömürünün sürmesi, buna kimsenin karşı çıkmaması doğrultusundadır. İdeolojisi de bu temele dayanır. Fakat geniş halk kitlelerinin, her gün somut bir biçimde yaşadığı baskı ve sömürünün bizzat kapitalizmin kendisinden kaynaklandığını görmesini engellemek, ancak her türlü yalan ve demagojinin kullanılmasıyla mümkün olabilir. Bu yüzden burjuvazi ideolojisi, yalan ve demagojiye dayanır. İşçi sınıfının çıkarı ise, baskı, sömürü ve zorbalığın ortadan kaldırılması, savaşızsız sömürürüz bir dünya kurulması doğrultusundadır. Dolayısıyla işçi sınıfının ideolojisi de bu hedefler yönündedir. İşçi sınıfı, bu hedeflere ulaşmak için gerçekliği çok iyi kavramalı, bilimsel bir şekilde tahlil etmelidir. Bu ise işçi sınıfı bilimiyle, bilimsel sosyalizmle mümkündür. Ve işçi sınıfının ideolojisi de bu bilimsel temel üzerinde yükselir. Ancak burjuvazi elinde tuttuğu araçlarla (TV, radyo, basın, eğitim, kurumları vb..) kendi ideolojisini bütün toplum, hatta işçi sınıfına bile kabul ettirmek için uğraşır. Bu yüzden işçi sınıfı kendi çıkarlarını koruyabilmek, mücadelede doğru adımlar atabilmek için kendi ideolojisine titizlikle sahip çıkmalı, onu öğrenmeli ve burjuva ideolojisinin her türlü görüntüsüne karşı sistemli bir şekilde mücadele etmelidir.

İşçilerin sendikal mücadele sonucu elde ettikleri hakların kapitalist bir toplumda kalıcı bir nitelikte olmadığını, ayrıca sömürüyü ortadan kaldıramayacağını belirtmiştik. Bu yüzden işçi

sınıfı, insanca bir yaşam için verdiği mücadelesinde kesin bir başarıya ulaşabilmek için, siyasi ve ekonomik karar alma mekanizmalarında belirleyici olmalıdır. Yani iktidar olmalıdır. İşte işçi sınıfının gerçek kurtuluş için, her türlü ayrıcalığı, baskıyı, sömürüyü ve zorbalığı ortadan kaldırmak için yürüttüğü bu mücadelesi, siyasi mücadele olarak adlandırılır. Siyasi mücadele, işçi sınıfının nihai hedefine ulaşmak için verdiği, diğer mücadele türlerinin (ideolojik ve ekonomik) tabii olanı gereken temel mücadeledir. İşçi sınıfı, bu iktidar olma mücadelesini siyasi örgütü aracılığıyla yürütür.

İşçi sınıfının siyasi, ekonomik ve ideolojik olarak adlandırılan bu üç mücadele düzeyi, aslında bir ve tek olan işçi sınıfının mücadelesinin üç değişik yönüdür. Bu yüzden, bu değişik mücadele düzeyleri ele alınırken, mekanik bir şekilde birbirinden kopuk olarak değerlendirilmemeli, bir bütünün parçaları olarak görülmelidir. Bu değişik mücadele düzeyleri arasında yapılan ayırım, bir bütün olarak işçi sınıfının gerçek kurtuluşunun sağlanmasında, hem bu değişik mücadele düzeylerinin kendilerinin, hem de birbirleriyle olan ilişkilerinin doğru bir şekilde saptanmasını ve saptamalara uygun doğru araçların yaratılmasını amaçlamaktadır.

İşte sınıf ve kitle sendikaları yani devrimci sendikalar, işçi sınıfının mücadelesini bu bütünselliği içinde değerlendirecek, kendilerinin bu mücadele içindeki yerlerini, işçi sınıfı biliminin yol göstericiliğinde doğru bir şekilde konumlandırırlar.

İŞÇİLERİN SESİ 5

TÜSTAV

SENDİKA NEDİR?

İşçilerin, varolan sömürü sistemi içinde yaşamı biraz daha dayanılabilir bir hale getirmek ve biraz daha iyi çalışma koşulları elde edebilmek için, sahip oldukları hakları koruyabilmek ve yeni haklar kazanmak için verdikleri mücadelenin örgütlenme biçimi sendikalardır. Sendikalar, işçi sınıfının en geniş kesimini ekonomik mücadeleye çeken, işçilerin içinde yaşadıkları koşullarla olan çelişkilerini en geniş şekilde yönlendiren

örgütlerdir. İşçi sınıfının en geniş kesimlerini toparlamak ve doğru bir mücadele çizgisi içinde örgütlenmek, ancak işçi sınıfı biliminin, bilimsel sosyalizmin kılavuzluğuyla gerçekleştirilebilir. Böylesi bir eylemlilik, tek tek damlaları gölcüklere, ufak gölcükleri derelere, dereleri imaklara dönüştürmeye yönelik bir eylem çizgisi izler.

Bu eylemliliğin içeriği, doğal olarak mücadeleyi yürütecek örgütlülüğün, sendikaların karakterini de belirler. Bu karakter sınıfın gerçek anlamda sendikal platformu olan sınıf ve kitle sendikası, devrimci sendikadır. Sınıfın kapitalist toplum içindeki yerini ve rolünü sınıf bilimine dayanarak çözümlen devrimci sendikalar, sorunları ve çıkarları ortak olmasına karşın, sınıfsal anlamda belli bir bütünsellikten yoksun olmasından dolayı bir kitle halinde duran işçileri, sınıf bilimi doğrultusunda harekete geçirir.

Devrimci sendikal anlayış, bunu yaparken, verdiği ekonomik mücadeleyi salt ücret sorunu olarak ele alıp, kendisini dar amaçlarla sınırlamaz. Mücadeleyi salt kısmi kazanımlar, haklar elde etmekle, bazı tavizler koparmakla yetinmek olarak görmeyip, ama bunları devrimci bir anlayışla ele alarak işçi sınıfının gerçek kuruluşuyla ilişkisi içinde değerlendirir. Günlük kazanımlar mücadelesini sınıfın iktidar olma mücadelesine, siyasi mücadeleye tabi kılar. Bunu yaparken ne ekonomik kazanımları abartıp, işçilerle burjuvazinin çıkarlarının uzlaşabileceği, işçilerin kapitalist sömürü sistemini yıkmalarının gerekmediği gibi reformist anlayışlara sapar, ne de, "sorun aslında kapitalizmin yıkılmasıyla çözülecektir" doğrusundan hareketle ekonomik mücadeleyi küçümser.

Sendikalar, işçi sınıfının ücretli köleliğe dayanan, kapitalizm içinde kendiliğinden bir nitelik taşıyan düzenle çelişmesini, sendikal platformda örgütler, işçilerin bölük-pörçük müca-

delelerinin nitel bir dönüşüm geçirmesi için iradi bir çaba harcar. Bu yönüyle sendikaların işlevi tarla sürmeye benzer. Tarla sürülmeden atılan tohum iri bir başak olamaz. Ekonomik mücadele sürecinden geçmemiş kitleler de, işçi sınıfı bilimi açısından sürülmemiş tarlalardır. Sınıf ve kitle sendikasının mücadelesi işte bu toprağı sürme, ekime hazırlama mücadelesidir. Yani alan olarak ekonomik mücadele alanında yer alıyor olsalar da, sınıf ve kitle sendikalarında işçi sınıfının mücadelesinin bütünselliği ve siyasi mücadelenin belirleyiciliği egemen olan anlayıştır. Bu yönelimin gerçekliliği, işçi sınıfının gerçek kurtuluşunun sömürü oranını azaltmaktan değil, sömürüyü ortadan kaldırmaktan geçtiği gerçeğine dayanır.

Sendikaların bu doğrultuda bir anlayışa sahip olmaları, onların ne siyasi örgütselliğinin misyonunu yüklenmesini, ne de, bu örgütselliğin bir yan örgütü olmasını gerektirir. Amaçları, örgütlenmeleri ve çalışma tarzları birbirinden farklı olan sendikalarla, işçi sınıfının siyasi örgütünün misyonlarının karıştırılması, iktidarı sendikalarla ele geçirilmeye çalışılması anarko-sendikalizme denk düşer.

Diğer yandan sendikaların katı, sektör tavırlarla bir siyasi yapılanmanın yan örgütü haline getirilmesi, sendikalarda her görüşten işçinin yer alabileceği gerçeğinin dar grupçu bir mantıkla engellenmesi, sendikayı siyasi eğilimlerin çatışma alanı haline dönüştürür, işlevsiz kılar, güdükleştirir. Bu yüzden sınıf ve kitle sendikaları, işçi sınıfının en üst düzeydeki birliği olan siyasi yapılanmadan, örgütsel olarak bağımsızdırlar. Yani sendikalar kararlarını kendi organları aracılığıyla ve işçilerin söz ve karar sahibi olması ilkesi doğrultusunda kendileri alırlar. Yine de örgütsel bağımsızlık, işçi sınıfının kurtuluşu mücadelesinden bağımsızlık anlamına gelmez. Örgütsel olarak bağımsız olan sendikalar sınıf mücadelesini yürüten ve bu mücadelenin gerçek

yönlendiricisi, öncüsü olan siyasi yapılanmadan ideolojik olarak bağımsız değildirler.

Sendikalar ile işçi sınıfının siyasi örgütselliği arasındaki ilişki, her ülkenin somut koşullarına, sınıf mücadelesinin ulaştığı düzeye ve sınıfın mücadele tarihine göre değişir. Ancak sınıfın gerçek bir siyasi yapılanmasının henüz kurulmadığı, kurulmuş olsa bile çeşitli nedenlerle büyük darbeler yediği, etkisizleştiği durumlarda, sendikal örgütlenme, koşulların belirlediği siyasi bazı görevleri de yüklenmek durumundadır. Örneğin, 12 Eylül darbesi karşısında, sınıfın sendikal örgütlenmesine düşen sorumluluk, darbenin niteliğini, ne için geldiğini ve kime hizmet ettiğini sınıfın en geniş kesimlerine açıklamak ve sınıfı bu vahşi saldırı karşısında, direnişini yapabildiği ölçüde örgütlemektir. Buna rağmen 12 Mart faşizmini destekleyerek karşılayan DİSK (Devrimci İşçi Sendikaları Konfederasyonu) yöneticileri, 12 Eylül karşısında da sessiz kalmışlardır. İşçi sınıfının kazanılmış bütün hakları gaspedilip, sendikal organizasyonu da işlevsiz bir hale getirilirken sessiz kalan DİSK'in eylemlerine ve ilkelcerine sahip çıkması ise, artık iş işten geçtiği için hayatta bir yankı bulamamıştır.

Sendikaların işlevlerini yerine getirebilmeleri, içinde yaşanılan toplumun gerçeklerinin bilinmesiyle sağlanabilir. Diğer bir deyişle koşulların doğru değerlendirilip, bu değerlendirmeye uygun mücadele ve örgütlenme yöntemlerinin bulunması, başarı için şarttır. Her somut durumun doğru bir çözümlenmesinin yapılması, ortaya çıkan her yeni durumun bütünselliği ve diğer parçalarla ilişkisi içinde, tek yanlılığa düşülmeden gerçekçi bir biçimde değerlendirilmesi gerekir. Bunun yapılması ise, işçi sınıfı biliminin aydınlattığı yolda yürümekle gerçekleştirilir. Bu nedenle sınıf ve kitle sendikaları, bünyelerinde topladıkları işçilere sınıf bilinci taşır. İşçilere

gerçekliği, sınıf bakışı içinde, bilimsel bir şekilde değer-
lendirecek bir anlayış kazandırır. Onlara, bütün çabalarının
yönelmesi gereken nihai hedefi gösterir. İşçi sınıfının ürettiği
değerlerin ve tarihsel misyonunun bilincine vararak, kendisi için
sınıf olması doğrultusunda çalışır.

Bünyesinde topladığı işçileri kendi sınıf bilinciyle
donatmasından, olaylara, ilişkilere, sorunlara bakışı, işçi sınıfı
bilimi doğrultusunda olmasından dolayı sendikalar, sınıf
örgütleridir. Dolayısıyla, emek sahibi işçilerle sermaye sahibi
burjuvazi arasındaki sınıf mücadelesinde sendikalar tarafsız değil,
işçi sınıfından yana taraftırlar. Bu nitelikleriyle sendikalar,
burjuvaziden, onun siyasi iktidarından ve ideolojisinden
bağımsızdırlar. İşçilerin burjuva ideolojisinin etkisinden
kurtulup, kendi bilimsel dünya görüşünü kazanmasında
sendikalara, sınıf örgütü olmalarından dolayı önemli görevler
düşmektedir. İşçilerin çıkarlarını işverenlere, onların
örgütselliklerine, iktidarlarına ve devlete karşı savunan
sendikaların, bu sayılanlarla aralarında varolan çelişki,
sendikaların işverenlerden, onların her türlü örgütselliğinden,
kendisi de bir işveren olan ve yaşamı düzenleme yetkisini elinde
tutan devlet örgütünden bağımsız olmasını gerektirir. Bu nitelik,
sınıf ve kitle sendikalarını, güdümlü ve işveren yanlı iş
birlikçi, uzlaşmacı sendikalardan ayıran özelliklerden birisidir.

Eğer sendikaların sınıf örgütü olma niteliği, üyelerinin işçiler
olmasına bağlanırsa, olaylara yaklaşımın sınıf biliminden
kaynaklanması gözardı edilirse, işçilerin elindeki bu çok güçlü
silah, yani sendika, sarı, uzlaşmacı bir anlayışla işverenlerin ve
devletin elinde işçi sınıfının kendisine yönelir.

Sendikaların sınıf örgütü olma niteliği, kapılarını sadece
belirli bir bilince ulaşmış işçilere açmalarını getirmez. Aksine
sendikalar, din, dil, ırk, cinsiyet, inanç, mezhep, siyasi kanaat

farkı gözetmeden bütün işçileri kapsamayı hedeflerler. Sendikaya üye olunması için, işçi sınıfının bir üyesi olmak yeterlidir. Çünkü, işçileri sendikalarda biraraya getiren şey ideolojik birlik değil, ekonomik ve toplumsal çıkarların birliğidir. Ve verdikleri mücadelede başarıya ulaşmak için sendikalar, mümkün olan en geniş işçi kitlelerini örgütlediler. Bu özellikleriyle sendikalar, kitle örgütleridir.

Sendikaların sınıf ve kitle örgütü olma özellikleri birbiriyle çelişir gibi gözükse de, tam tersine birbirini bütünleyen iki temel nitelikleridir. Sınıf ve kitle sendikalarında değişik sosyal, siyasal, etnik ve dinsel kökenlerden gelen işçiler, sömürünün ortadan kaldırılması etrafında birleşirler. Sendika içi ilişkiler ve organizasyonlar işçileri, kendisi için sınıf olması doğrultusunda değiştirici, dönüştürücü bir işleve sahiptir. Sendikaların kitle örgütü olma özelliği, niceliksel yönünü ifade ederken, sınıf örgütü olma özelliği, bu niceliğin yöneldiği niteliği ifade eder.

TÜSTAV

İŞCİLERİN SESi 6

SENDİKAL DEMOKRASİ

Sınıf ve kitle sendikalarının en önemli özelliklerinden birisi de sendikal demokrasidir. Bir başka deyişle, işçilerin söz ve karar sahibi olması, yani örgütün tüm kararlarının oluşturulması, uygulanması ve değerlendirilmesinde işçilerin belirleyici olmasıdır. Bunun gerçekleşmesi için işyeri temsilciliklerinden konfederasyon yönetimlerine kadar bütün görevlilerin ve organların işçiler tarafından seçilmesi ve işçilerin çıkarlarına uygun davranılmadığı an geri alınabilmesi gerekir. Her işçinin yönetim organlarına aday olabilmesi, istediği adaya oy verip

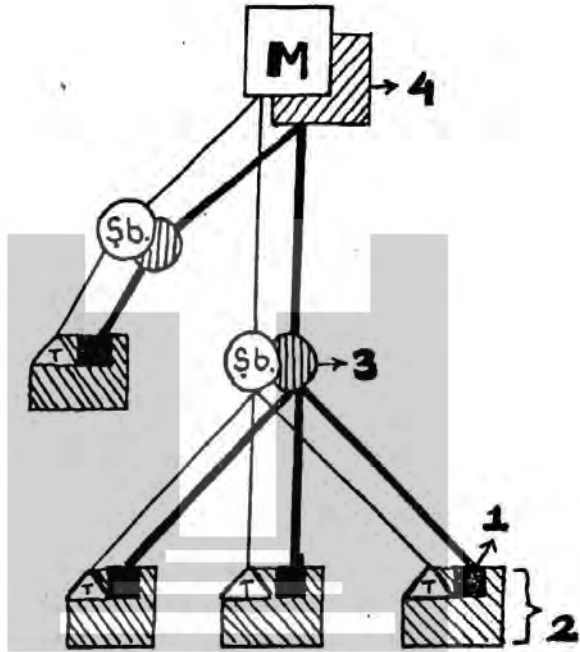
yöneticiliğe seçebilmesi sendikal demokrasinin asgari koşuludur. [12 Eylülle birlikte getirilen kısıtlamalar (sendika yönetiminde görev alabilmek için 10 yıllık işçi olma, yöneticiliğin dört dönemle sınırlanması, bazı yasa maddelerinden hüküm giymemiş olmak vb..) sendikal demokrasiye, sendikaların bağımsızlığına ve işçilerin söz ve karar sahibi olma hakkına yönelik bir saldırıdır...] Ancak bu yeterli değildir. Olaya sadece sendika yöneticilerinin ve organlarının işçiler tarafından seçilmesi açısından bakılırsa, sığ bir anlayışla kongreler temel hedef haline gelip, 'kötü' yöneticilerin 'iyi' yöneticilerle değiştirilmesi gibi bir amaç, bütün sendikal faaliyetin odağı olabilir. Böylesi bir durumda, işçilerin kararlara katılımı, sadece bu 'iyi' yöneticilerin iyiniyetine bağlı olacaktır. Bu yüzden sendika yöneticilerinin iyiniyetiyle toplu iş sözleşmesi taslaklarının işçilerce hazırlanması, greve çıkma ve grevi bitirme gibi konularda işçilerin oyuna başvurulması gibi girişimler, sendikal demokrasinin işlediğinin kanıtı olamaz. Önemli olan işçilerin belirleyiciliği ilkesinin birkaç yöneticinin iyiniyetinden çıkması, örgütsel bir güvenceye kavuşmasıdır. Yani öyle bir yapılanmaya gidilmelidir ki, işçilerin, örgütün tüm kademelerindeki kararlara katılımı, denetlenmesi ve sendikaların politikasını belirleyip hayata geçirmesi mümkün olsun. Bu ise, işçilerin bütün sorunları ve çelişkileri somutta yaşadığı birimlerin, işyerlerinin temel alındığı bir örgütlülüğün yani 'İşyeri komiteleri' ve 'İşyeri konseyleri'nin hayata geçirilmesiyle gerçekleştirilir.

İşyeri komiteleri ve konseyleri üzerinde yükselen bir sendikal yapılanmada, sendikalarla işçiler arasında şu an varolan ayrım ortadan kalkar, sendikalarla işçilerin bütünleşmesi sağlanır. Yani sendikanın işçiler demek olduğu gerçeği hayatta vücut bulur. Böyle bir sendikada yöneticiler, işçilerin üstünde bir amir rolünde değil, bilgi, beceri, bilinç ve yeteneklerinden dolayı, yapılan iş bölümünde, daha fazla sorumluluk ve yetki sahibi

olan kişilerdir. İşçilerin, kendi aldıkları kararların uygulanması için görevlendirdikleri insanlardır. Ve her an işçilerin denetimi altında olduklarından dolayı, sınıftan kopup bürokratlaşmaları, aristokratlaşmaları engellenmiş olacaktır.

Halbuki yasaların belirlediği ve sendikaların tüzüklerinde yer alan örgütlenme modelleri, bu anlayışın hayata geçirilmesi için yeterli değildir. Klasik anlamda bir sendikal yapılanmada belirlenen süreçler içinde sendikalar kongrelerini yaparlar. Sadece birkaç delegenin, o da çok kısıtlı olmak üzere dile getirdiği görüşler, işçilerin söz sahibi olması olarak adlandırılır ve yöneticilerin seçimine geçilir. Artık bir dahaki kongreye kadar herşey, bu yöneticilerin belirleyeciliğindedir. İşçiler adına İşverenlerle toplu iş sözleşmesi görüşmelerini bu yöneticiler yürütüp karara bağlarlar. Şubeler ve işyeri temsilcilikleri ise merkezin türevi niteliğinde olup, merkezin kararlarının işçilere aktarılmasında, merkez adına işçilerin kontrol altında tutulmasında ve aیدaların izlenmesinde basit birer araçlardır. İşçilerden gelecek şikayetleri de sendika merkezine iletme dışında bir işlevleri yoktur. Bu durumda herşey sendika yöneticilerinin iki dudağı arasındadır ve işçiler aslında deyre dışı kalmışlardır.

Sınıf ve kitle sendikaları ise, bu klasik sendika merkezi, sendika şubesi ve işyeri temsilciliği biçimindeki ilişki ağını aşarak dışına çıkar. Bu örgütselliği şöyle şemalandırabiliriz:

M : Sendika merkezi

Şb : Sendika şubesi

T : İşyeri temsilciliği

1 - İŞYERİ KOMİTESİ

2 - İŞYERİ İŞÇİ KONSEYİ (İŞÇİLER)

3 - KONSEY SÖZCÜLERİ MECLİSİ

4 - KONSEYLER MECLİSİ

Böyle bir örgütlülükle işçilerin aktif katılımını ve söz ve karar sahibi olmasını sağlayacak ilişkiler hayata geçirilir; klasik sendikal örgütlenmenin bu aşağı duran yapısı ayaklarının üzerine dikilir. Bir işyerinin en uç noktasında çalışan bir işçiden, yada 3-5 kişilik bir işyerinden, binlerce işçinin çalıştığı bir işyerine kadar bütün işçilerin sendikaların kararlarını alıp uygulaması ve denetlemesi mümkün olur. En alt birimden başlayıp üst birimlere doğru, işçilerin etkin katılımı ile, varolan organizasyonlar da işlevli kılınır, ve gerçek görevlerini yapmaları sağlanır. İşyerindeki sorunlardan en genel sorunlara kadar bütün sorunlar ve çözümleri, en temel örgütlenmelerden, yani işyeri konseylerinden yukarıya doğru örgüt kademelerinden süzülerek geçer. Bu süzülme sırasında işyerlerindeki işçilerin olaya salt işyeri açısından bakmaları, eksik ve/veya yanlış bilgilenmeler, dencyimsizlikler gibi.. nedenlerle olabilecek eksiklikler, hatalar, yanlışlar bilgilenmeler, giderilerek hayata geçirilmek üzere tekrar işçilere döner. Ükedeki ve dünyadaki gelişmeler, olaylar ve bunlara karşı takınılacak tavrın belirlenmesi örgüt kademelerinde sıkışıp kalmayarak bütün işçilere ulaşır. Ve işçiler kendi aldıkları kararlara sahip çıkarak, uygulanması, hayata geçirilmesi için var güçleriyle çalışırlar.

Böyle bir örgütlenme anlayışına sahip olan sınıf ve kitle sendikalarında, aşağıdan yukarıya ve yukarıdan aşağıya bir akışkanlıkla işçilerin değişmesi, dönüşmesi ve gelişmesi sağlanır.

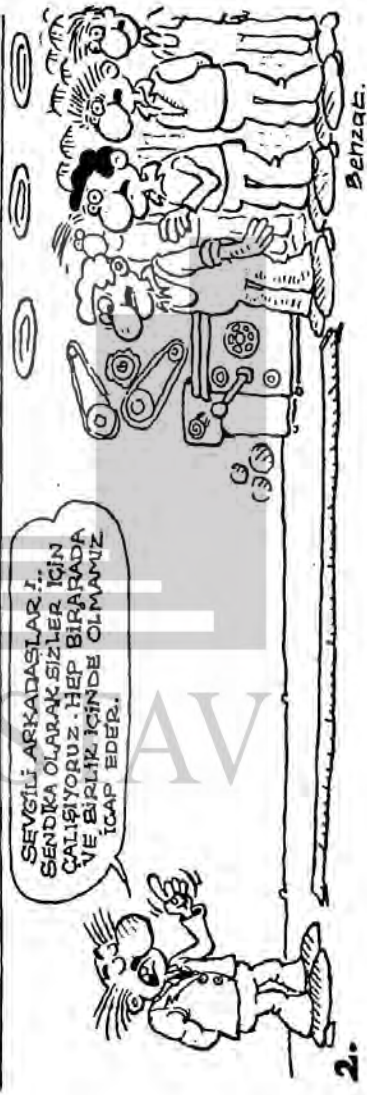
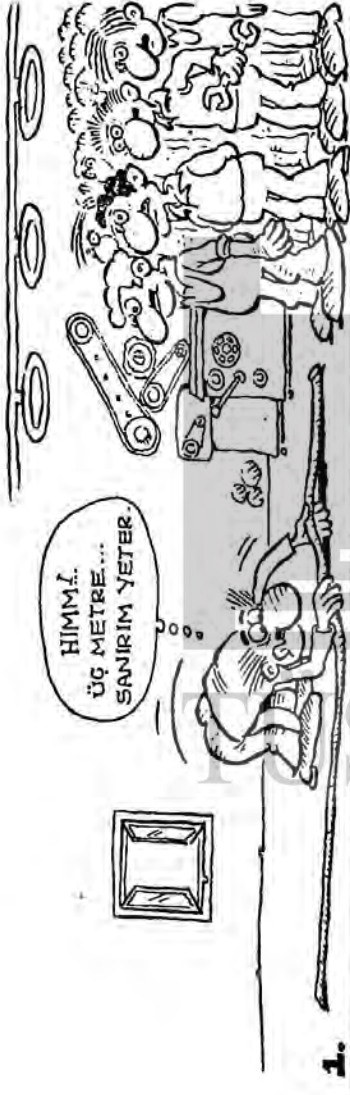
Bu yüzden, bugün yapılması gereken, işçilerden, işyerlerinden başlayan bir örgütlenmenin adımlarını atmaktır. İşyerlerindeki işçi önderleri; sınıfların varlığını kabul eden, sınıfın çıkarları doğrultusunda davranan, dürüst, tutarlı, demokrat, devrimci insanlar, siyasi tercih farkı gözetmeksizin, bu örgütlenmelerin ilk unsurları olacaklardır.

Bugün sınıf ve kitle sendikası olduğunu savunan sendikalar, bu örgütlenmeleri kabul etmekle birlikte yukarıdan aşağıya bir şekilde oluşturulmasına gitmelidirler. Klasik işyeri temsilcisi, şube ve merkez ilişkisinden sıyrılıp, işyeri komiteleri ve konseyleri aracılığıyla bu ilişkilerin içini doldurmalı ve işyerlerinden sendika merkezine kadar uzanan gerçek ilişki ağlarını yaratmaktadırlar.

Sarı, gangster, faşist sendikalarda ise, başlangıçta işverenlerden ve sendika yönetimlerinden gelecek saldırılardan korunmak anlamında bir gizliliğin ağır basması gerekliliği vardır. Yine de süreç içinde işyerlerindeki diğer işçileri de kapsayarak büyüyecek olan işyeri komiteleri, zamanla oluşacak olan işyeri konseylerinin belirleyiciliği içinde meşru ve herkesin bildiği, kabul ettiği, kabul etmek zorunda kaldığı yapılanmalar biçimine dönüşmeyi hedeflemelidir.

İşyeri komiteleri ve konseyleri aracılığıyla, işçilerin kendi demokrasi anlayışlarını daha bugünden hayata geçirmeye başlamaları sağlanır. Sınıfın kendi adına kararlar alıp uygulama becerisi ve alışkanlığı gelişir, hepsinden önemlisi de üreticilerin yönetici olma doğrultusundaki ilk bilinçlerinin sağlanıp, ilk adımlarının atıldığı sendikal nüvelerdir.

Bu birim örgütlenmelerinde, en bilinçli unsurlar öncülüğünde sınıfın potansiyeli harekete geçirilerek kendine güveni sağlanır, pekişir. İşçiler, koşulları kavrayıp dönüştürecek bilince, sınıf bilincine ulaşırlar. Bu ise eğitimle sağlanabilecek bir şeydir. Ve birim örgütlenmelerinde (işyeri komiteleri ve konseylerinde) eğitim, bir masa etrafında toplanıp, birilerinin işçilere bir şeyler anlatmasıyla değil, hayatın içinde mücadele ve örgütlenmeyle iç içe yürür. Böylece işçiler somutta yaşadıkları olayları, kendi sınıfının gözleriyle değerlendirir, sorunların temelinde yatan nedenleri, hayatın içinde tahlil ederek ona göre tavır belirlerler.

İşçilerin, ilkeli ve somut mücadele içinden doğan birliğinin yaratılmasında, işçilerin söz ve karar sahibi olmasında, ekonomik mücadelenin sınıfın genel mücadelesine tabi kılınmasında böylesine büyük bir işlevi olan işyeri komiteleri ve konseyleri, devrimci sendikal yapılanmanın olmazsa olmaz koşulu, temel taşıdır. Bu örgütlenme biçimine sahip bir sendikal yapı, 12 Eylül'de olduğu gibi, bir karamame ile ortadan kalkmaz. Tabelası inse bile, örgütlülüğü ve mücadelesi sürer.

Sınıf ve kitle sendikalarının yukarıda anlatılan niteliğe sahip olaması, işleyişine demokratik-merkeziyetçi ilkenin nüfuz etmesiyle sağlanabilir. Hem geçmişte, hem de bugün farklı biçimlerde yorumlanarak şekilsizleştirilmeye çalışılan bu ilke, pratik hayatla örgütlü hayatın içiçeliğini ifade eder. Ancak bu ilkeyi, sadece bir vitrin olarak algılayanlar, ya merkezi yönü abartarak kitle kuyrukçuluğuna, yada, demokratik yönü abartarak kitle kuyrukçuluğuna kapı açabilmektedirler. Merkezi yönün abartılması, üst organların işçilerden kopmasını, bürokratikleşmeyi getirir, işçilerin karar mekanizmalarından dışlanmasını doğurur. Kendi kitesine güvenmeyen, alınan kararlara işçilerin aktif katılımını sağlamayan sendika yöneticileri, kendi hotzolluklarını, kuyrukculuklarını "işçi sınıfının çelik disiplini" yuttumacasıyla işçilere benimsetmek isterler ve bunda da demokratik-merkeziyetçiliği kullanmaya çalışırlar. Disiplin adına işçilerin düşüncelerini açıklamalarını, hayata geçirilen kararların değerlendirilmesini yapmalarını engellemeye kalkışırlar. Oysaki, demokratik-merkeziyetçilik ilkesi, işçilerin bilinçli ve istekli bir şekilde kararlar aldığı, farklı düşünüyor olsalar bile, bu düşüncelerini açıkca anlatıp, tartışıkları yanıtlardan arınma ve belli bir ikna sürecinin hedeflendiği bir işleyiştir. Disiplin adına işçiler üzerinde baskı kurup, onların karar alma ve hayata geçmiş kararları değerlendirme haklarını gaspetmeye kalkışmak, sınıf ve kitle

sendikal anlayışının ilkesi olan demokratik-merkeziyetçilik değil, olsa olsa bir kaç yöneticinin keyfiliği olur.

Demokratikliğin abartılması işe, başı bozukluğu, her kafadan bir ses çıkmasını ve sadece söz söylenen fakat bir karar alınamayan, eylemsiz bir birlikteliği doğurur. Sendikal örgütlenmenin şekilsizleşmesine yol açar.

Demokratik işleyiş ile merkezi yön arasında doğru bir ilişkinin kurulmasıyla, hem kararların işçilerce belirlenmesi sağlanır, hem de alınan kararların uygulanmasında tek bir vücut halinde davranılması sağlanır. İşçilerin örgütsüz hiçliği yerine örgütlü herşeyi yaratılır. Demokratik-merkeziyetçilik işçi sınıfının biçimsel burjuva demokrasisi yerine, kendi doğrudan demokrasisinin hayata geçirilmesinin de aracıdır. Bir 'parmak demokrasisi'nin değil, tartışma ve ikna sürecinden geçerek sağlanan bir 'işçi demokrasisi'nin somutlanmasıdır. Oylama, başvurulacak en son çare olarak düşünülmelidir. Bu noktada eleştiri ve özelleştiri mekanizması temel alınmalıdır. Yeri gelmişken eleştiri getirmenin, suçlamak anlamına geldiğini, işçilerin bir hata yapan arkadaşlarını tekrar benzer bir yanlışta düşmemek için, hatanın nedenlerinin araştırılıp, bu nedenlerin ortadan kaldırılması doğrultusunda bir uyarı demek olduğunu belirtelim. Aynı şekilde özelleştiri de onur kırıcı bir davranış, bir küçülme değildir. Tam tersine, hata yapan kişinin bütün içtenliğiyle bu hatasını dile getirmesini arkadaşlarını uymasını, bu hatadan dolayı doğabilecek tehlikelere karşı önlem alınmasını ve benzer bir hataya diğer işçilerin düşmesini önlemeyi amaçlar. Bu yönüyle eleştiri ve özelleştiri mekanizması, işçilerin birbirlerini geliştirdikleri, birbirlerine olan güvenlerinin, dostluklarının pekiştiği bir içeriğe sahiptir.

İşçi sınıfının mücadele tarihinden, yani yaşamın içinden çıkan demokratik-merkeziyetçilik ilkesinin uygulanmasında dikkat

edilmesi gereken bir yön, tartışmaların gevezeliğe dönüşmemesi, karar almaya yönelik olmasıdır. Ve kararlar bir kez alındıktan sonra, bağlayıcıdır. Yani azınlığın çoğunluğa, altorganların üstorganlara uyması, tabi olması gerekir. Alınan kararların uygulanması bütün üyelerin sorumluluğundadır, ve bütün üyelerin bütün güçleriyle çalışmasını gerektirir.

(Sendikal Demokrasi ve İşyeri Komiteleri konuları ayrı broşürlerde incelenmiştir.)

The logo of TÜSTAV is a stylized, grey, blocky letter 'T' shape. It consists of a wide base, a narrower middle section, and a top section that is wider than the middle section. The letter is composed of solid grey shapes with white negative space.

TÜSTAV

**İŞCİLERİN
SESİ**

7

BİRLİK:

TÜSTAV

İşçi sınıfı üretim araçlarına sahip olmayan ve emek gücünü satarak geçinmek zorunda olan ve ürettiklerine, üretim araçlarının sahipleri tarafından 'el' konularak sömürülen bir sınıftır. Bu yüzden sınıf mücadelesinde işçileri birleştiren asıl güç, sadece acil ve günlük çıkarları değil, ama ondan daha çok, bir bütün olarak, işçi sınıfı olarak, kapitalist toplumda içinde bulundukları konumdur.

Bu anlayıştan hareket ederek sınıf ve kitle sendikaları,

işçilerin birliğini nicel bin sorun olarak değil, nitel bir sorun olarak görürler. Yani işçi sınıfının birliği, kendi dünya görüşüne uygun, ondan kaynaklanan bir birlik olmalıdır. Eğer birlik ortak amaç için güçlerin birleştirilmesiyle, bu amaç net olarak ortaya konmalıdır. Bir başka deyişle, birlik, açıkça belirtilmiş ilkeler temelinde olmalıdır.

Bu genel doğrulardan Türkiye'deki sendikal birlik sorununa baktığımızda, bu sorunun bir çok çevre tarafından yapay bir Türk-İş, bağımsız sendikalar ikileminde, özünden kopartılarak biçimsel bir şekilde tartışıldığını görmekteyiz. Oysaki birlik sorunu tartışılırken biçim değil, "nasıl bir sendikal anlayış ve örgütlenme, işçi sınıfının gerçek birliğini sağlayabilir?" sorusu cevaplandırılmalıdır.

Türk-İş'de birliği ve bağımsız sendikalar kurulmasını bir ilke olarak sunabilen bu yüzcysel bakışlar arasındaki tartışmalardan anlaşıldığı kadarıyla, sınıfın birliğinden anlaşılan aynı çatı altında toplanılmasıdır. Bunun sağlanması ise büyük ölçüde, yöneticilerin masa başı pazarlıklarına bırakılmaktadır.

Oysa, sendika işçilerdir. Ve sendikal birlikten anlaşılması gereken tabelaların ve yöneticilerin değil, işçilerin mücadelesinin birleşmesidir.

İşçilerin birliğini salt niceliksel olarak görenler, bugün Türk-İş'de işçilerin sendikal birliğinin zaten sağlandığını ileri sürerek Türk-İş dışındaki sendikaları da Türk-İş'e çekmek için uğraşmaktadırlar. Ve işçileri sendikalardan soyutlayarak, Türk-İş yönetimini ele geçirip, Türk-İş'i değiştireceklerini savunmaktadırlar. Buna karşılık sınıf ve kitle sendikal anlayışı bir sendikanın dönüştürülmesinin salt yönetimi ele geçirmek anlamına gelmediğini, öncelikli olanın doğru bir mücadele ve örgütlenme anlayışının işçiler tarafından benimsenip uygulanması olduğunu, yani olaya işçilerin dahil olması

gerektiğini savunmaktadırlar.

Birliğin gerçekleşmesinin en önemli koşullarından birisi de, gönüllülük temelinde olmasıdır. 12 Eylülün ve işverenlerin zorlamasıyla Türk-İş içinde toplanmak zorunda kalan işçilerin bugün, birleşmiş olduğu söylenemez. İşçilerin zorla aynı çatı altında toplanması, birliğin sağlanmış olması demek değildir. Bu yüzden Türk-İş'te ortaya çıkan fiili durum, birlik değil yığılmadır.

Bugün işçi sınıfının birliğinin sağlanması sorunu, sınıfın devrimci sendikal yapısını yaratma sorunudur. Böylesi bir yapılanmanın yaratılması ise, bugünden yanna sağlanacak birşey değildir. Yani işçi sınıfının birliği, belirli ilkeler çerçevesindeki bir mücadele sürecinin içinden doğup gelişecektir. Bu birliğin yaratılmasının önündeki en önemli engellerden birisi ise, ilkesizliktir. Bu ilkesizliğin aşılması ve doğru örgütlenme ve mücadele anlayışların hayata geçirilmesi, en önemli güncel görevlerdendir.

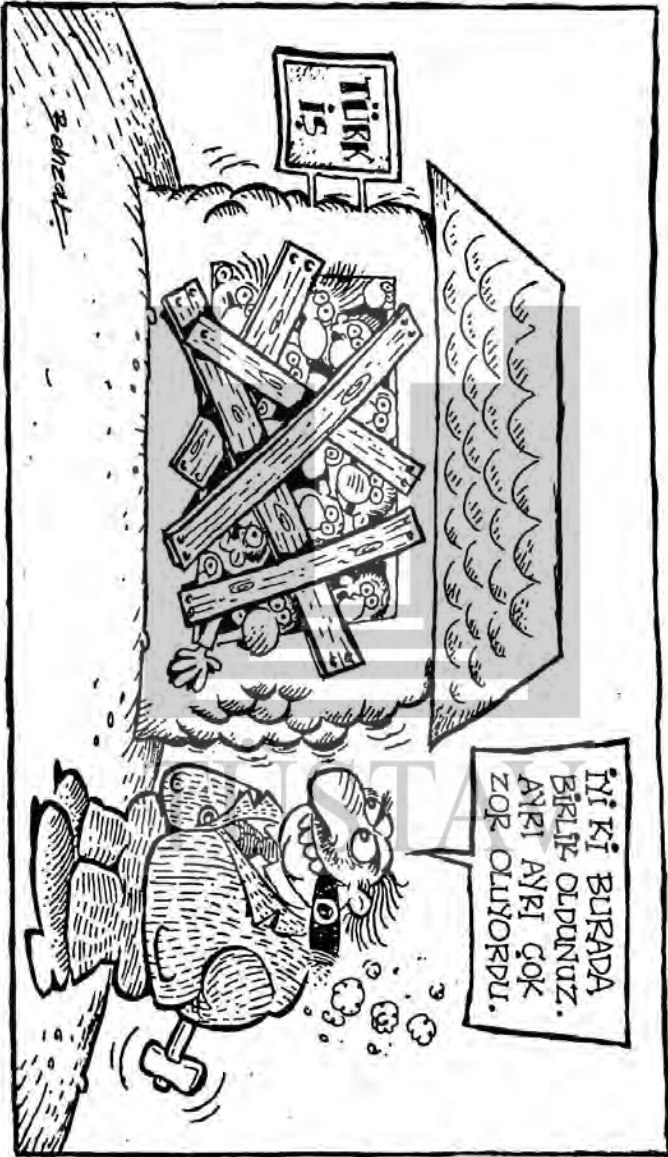
Sınıfın gerçek birliğinin zemini olan devrimci sendikal yapının yaratılması, ancak sınıfın kendi için sınıf olma niteliğini içeren bir süreçle gerçekleşebilir. Böylesi bir süreç devrimci sendikal yapının temel taşı olan işyeri birim örgütlenmelerinin oluşturulmasını içerir. Diğer bir söyleyişle, birliğin sağlanmasında temel, işyerleridir. İşyerleri, işçilerle işverenler arasındaki yani emekle sermaye arasındaki çelişkilerin en dolaysız, elle tutulacak kadar somut olarak yaşandığı yerlerdir. Daha iyi bir yaşam için verilen mücadelenin ve bu mücadele etrafında filizlenip boy atan işçi sınıfının birliğinin gerçekleştiği zemin işyerleridir. Sınıfın çıkarları doğrultusunda gerçek, kalıcı bir birliktelik işyerlerinde yakalanıp, güçlendirilebilir. Bu yüzden işyerindeki hiç bir işçiyi dışta bırakmadan, işyeri düzeyindeki birliği kurmak ve korumak çok önemli bir hedeftir. Buradan

yakalanması gereken en önemli halka, işyeri komiteleri ve konseylerdir.

İşyerlerinde sağlanan birliklerin, bir üste sıçratarak, aynı işkolundaki bütün işçilerin tek bir sendikal yapıda toplanması, ortak çıkarların korunması ve geliştirilmesi yolundaki savaşımın işçilerin lehine sonuçlandırılabilmesi için hayata geçirilmesi gereken bir ilke olmalıdır. Çağımızda tekelci bir niteliğe kavuşmuş olan kapitalizm de, aynı işkolunda bir veya birkaç şirketin egemen olduğu, varolan şirketlerin kendi aralarında anlaşarak üretimi kontrol altında tuttuğu gerçekliği bilinmektedir. Bu merkezi güçleriyle işverenler, bir işyerindeki direnişi, grevi, iş yavaşlatmayı.. vb. etkisiz kılabilmek için, diğer işyerleri üzerindeki kontrollerini kullanmakta, diğer iş yerlerinde üretimi yoğunlaştırarak, tek bir işyerindeki hak arama eğilimini boğmaya çalışmaktadırlar. İşverenlerin böylesi üst düzeydeki güçlerine karşı, işçiler de işkolu düzeyindeki birlikleriyle cevap vermelidirler.

İşyeri temelinden doğup bir üste sıçratarak işkolunda da gerçekleştirilen birlik, bütün ülke düzeyine de yayılarak taçlandırılmalıdır. Ülke düzeyinde egemen sınıfların uyguladıkları politikalarından, aldıkları kararlardan benzer biçimde etkilenen işçiler, (12 Eylül darbesi, 24 Ocak kararları, İş Yasaları Zorunlu tasarruf.. vb.) ülke yaşantısına etkin bir şekilde ağırlığını koyabilmek için tek bir konfederasyonda birleşmeyi hedeflemelidir. Bu hedefin gerçekleşmesi, uzlaşmacı, sarı, sendikal anlayışla, ilkel ve kararlı bir mücadelenin yürütülmesiyle atbaşı gider.

Çağımızda uluslararası sermaye, IMF, OECD, Dünya Bankası gibi kuruluşlar, aracılığıyla çok daha sistemli ve merkezi bir şekilde davranmakta, ülkelerin kaderleri, bu kuruluşların aldıkları kararlarla belirlenmeye çalışılmaktadır.

Türk İş

Tı ki BURADA
BIRLIK OLDUNUZ.
ANKI AYRI ÇOK
ZOR OLUYORDU.

Behzat

Uluslararası tekeller sınır tanımayan bir tavırla, milliyet farkı gözetmeksizin bütün ülkelerin işçilerini sömürmektedirler. Sermayenin milliyeti olmadığı gerçeği, çeşitli uluslararası kapitalistlerin tek bir ortak amaç için gerçekleştirdikleri işbirliklerinde bir kez daha açıkça ortaya çıkmaktadır. Bu gerçeklikler karşısında, emperyalizmin aracı olan kuruluşların dayatmalarına karşı durabilmek, uluslararası tekellerin güçlerini kırabilmek için bütün ülkelerin işçileri, sınıf kardeşliğini yükselterek, dünya çapında tek bir sendikal yapıda birleşmeye yönelmelidirler. Emperyalizmin, uluslararası farklılıkları ön plana çıkartarak işçileri bölme girişimlerini boşa çıkarmalıdır.

Bu perspektiften tekrar günün somut koşullarına dönersek, işçi sınıfının sendikal birliğine ilişkin birkaç şeyi daha belirtmek gerekir. Bugün işçi sınıfından kopuk, onun dışında ve onun adına tartışılan ve sınıfa dayatılmaya çalışılan birlik anlayışlarının hayatın içinde anlamı yoktur. Birlik sorunu, işçilerin bizzat kendilerinin içinde yer aldıkları bir sürecin içinden, kendi adlarına kendilerinin karar verdiği yerde, sınıfın mücadelesinde çözülecektir. Bu yüzden birlik konusunda önerilen biçimlerin (Türk-İş içinde birlik, bağımsız sendikalar kurma, yeni bir DİSK yaratılması vb.) mutlaklaştırılmaması gerekir.

İşçi sınıfı, birliğini oluşturacak biçim ve yöntemleri mutlaka bulacaktır. Ancak unutulmaması gereken öz, bu birliğin sınıf ve kitle sendikal anlayışının ilkeleri temelinde ve hayatın içinde filizleneceğidir.

İSCİLERİN SESİ 8

SINIF VE KİTLE SENDİKALARININ MÜCADELE İLKELERİ

Sendikaların verdikleri mücadele işçi sınıfının çıkarları doğrultusunda belli ilkesellikler içerir. Bu mücadele ilkeleri sınıfın dünya çapındaki deneyimlerinden, birikimlerinden süzölmüş, vücut bulmuştur. Bu temel mücadele ilkelerine yön veren düşünce, işçi sınıfının bilimidir, sosyalizmdir. Sınıfın mücadelesinin bütünsel olduğu gerçekliğinden kaynaklanan bu ilkeler, sadece işçi sınıfının değil, bütün emekçi halkın ve ezilen ulusların çıkarlarını ifade eder.

Sınıf ve Kitle Sendikaları Sosyalizm İçin Mücadele Eder:

İşçi sınıfının gerçek kurtuluşu sömürünün ortadan kaldırılmasından geçer. Bu ise üretim araçlarının mülkiyetinin toplumsallaştırılmasını, işçi sınıfının diğer emekçi güçlerle birlikte iktidarı alarak, savaşız, sömürsüz bir dünya kurmaya yönelmesini gerektirir. Sendikaları aracılığıyla kazandıkları ücret artışlarının, sosyal hakların, işverenlerin veya onların siyasi iktidarlarının bir kararıyla, yahut bir askeri darbeyle ortadan kaldırılmasını önlemenin, gerçek kalıcılığını sağlayıp daha da geliştirmenin tek yolu, sınıfın iktidarı kendi eline almasıdır. Ancak bunu sağlayacak olan yapısal, işçilerin ekonomik örgütselliği değil, siyasi örgütselliğidir. Sendikalar bu nihai hedefi gözeterek, kendi bütün faaliyetlerini işçilerin genel mücadelesinin ışığında değerlendirir ve bu anlamda kendi örgütsel sınırlarını bilerek kapitalist sömürüye karşı, sosyalizm için mücadele bayrağını yükselir.

Sınıf ve Kitle Sendikaları Emperyalizme Karşı Ulusal Bağımsızlık İçin Mücadele Eder:

Ülkemiz bugün ekonomik, politik, askeri ve kültürel bakımdan emperyalizme bağımlı bir ülkedir. Emperyalizm, ülkedeki yerli işbirlikçileriyle birlikte ve onların aracılığıyla başta işçi sınıfı olmak üzere tüm emekçilerin yarattıkları değere el koymakta, kaynaklarımızı talan etmektedir. Ülkemiz emperyalizmin çıkarılan doğrultusunda bir silah yığınağı haline getirilmekte, bölgelerdeki diğer halklar üzerinde emperyalizmin jandarmalığını yapar bir hale getirilmeye çalışılmaktadır. İşçilerin ve bütün halkın kurtuluşu, bu emperyalist zincirin kırılıp, tam bağımsız bir Türkiye'nin yaratılmasıyla mümkün olacaktır. Bu nedenle, sınıf ve kitle sendikaları, emperyalist

boyunduruktan kurtulmanın, ancak işçi sınıfının ve diğer emekçilerin birleşik eylemini yönlendirecek siyasi örgütselliğin öncülüğüyle sağlanabileceği gerçeğini unutmadan, tüm gücü ile kararlı bir şekilde emperyalizme karşı ulusal bağımsızlık için mücadele eder; ve ezilen ulusların ve dünya halklarının emperyalizme karşı yürüttükleri mücadeleyle destek ve dayanışma içine girerler.

Sınıfı ve Kitle Sendikaları Faşizme Karşı Demokrasi İçin Mücadele Eder:

Kapitalizmin tekelci aşamaya ulaşmasıyla birlikte, burjuvazi siyasi olarak da gerilemiştir. Emperyalist aşamayla birlikte, içinde taşıdığı yapısal bunalımı aşmak için, kapitalizm bir çok ülkede faşizme yönelmektedir. Emperyalizme bağımlı ülkelerde, baskı ve sömürünün sürdürülebilmesi, bütün devlet aygıtının yukarıdan aşağıya baskı ve zor unsurlarıyla donatılması, kurumsallaştırılmasıyla mümkün olmaktadır. Bu unsurların kullanılması her tekil ülkedeki sınıflar mücadelesinin aldığı boyutlara göre değişmektedir. Fakat bir bütün olarak devlet aygıtında kurumsallaştırılmış olan faşizm, halkın özgürlük ve demokrasi taleplerini boğmak, baskıyı, işkenceyi, sömürüyü sürdürmek için bir devlet biçimi olarak uygulanmaktadır.

Bu yüzden faşizme karşı başta işçi sınıfı olmak üzere bütün halkın verdiği demokrasi mücadelesi, bir hükümet değişikliği veya burjuva demokrasisiyle sınırlı olamaz. Sözün, yetkinin, kararın ve iktidarın halkta olması için verilen böyle bir demokrasi mücadelesi, burjuva demokrasisi sınırlarının da çok ötesindedir. Bu mücadele, düzen içi demokratik kazanımlar elde etmeyi, yeni mevziler kazanmayı reddetmez. Onları gerçek demokrasi mücadelesine bağımlı bir şekilde ele alır. İşçi sınıfının kendi demokrasisine yönelen bir halk demokrasisi, işte

faşizme karşı demokrasi mücadelesinin içeriği budur. Ve sendikalar da kendi örgütselliklerine uygun bir konumlanışla, faşizme karşı demokrasi mücadelesinde yerlerini alırlar.

Sınıf ve Kitle Sendikaları Şovenizme karşı Uluslararası Kendi Kaderlerini Tayin Hakkı İçin Mücadele Eder:

İşçi sınıfı bütün halkların kardeşliğini savunur. Halkların kardeşliği ise, ancak özgür bir ortamda ve gönüllülük temelinde gerçekleşir. Gerçek demokrasinin en kararlı savunucusu olan, özgürlük için mücadele eden işçi sınıfı, bütün ulusların kendi geleceklerini kendilerinin belirlemesi gerektiğini kabul eder. Başka bir ulusu esaret altında inleyen bir ulusun kendisinin de özgür ve bağımsız olamayacağını bilir. Ezilen ulusların bağımsızlık mücadelesinin emperyalizme, faşizme ve kapitalizme karşı verilen mücadelenin bir parçası olduğunu da gözönüne alarak, sendikalar ırkçılığa ve şovenizme karşı ulusların kendi kaderlerini tayin hakkı için mücadele eder.

Sınıf ve Kitle Sendikaları Militarizme Karşı Barış İçin Mücadele Eder:

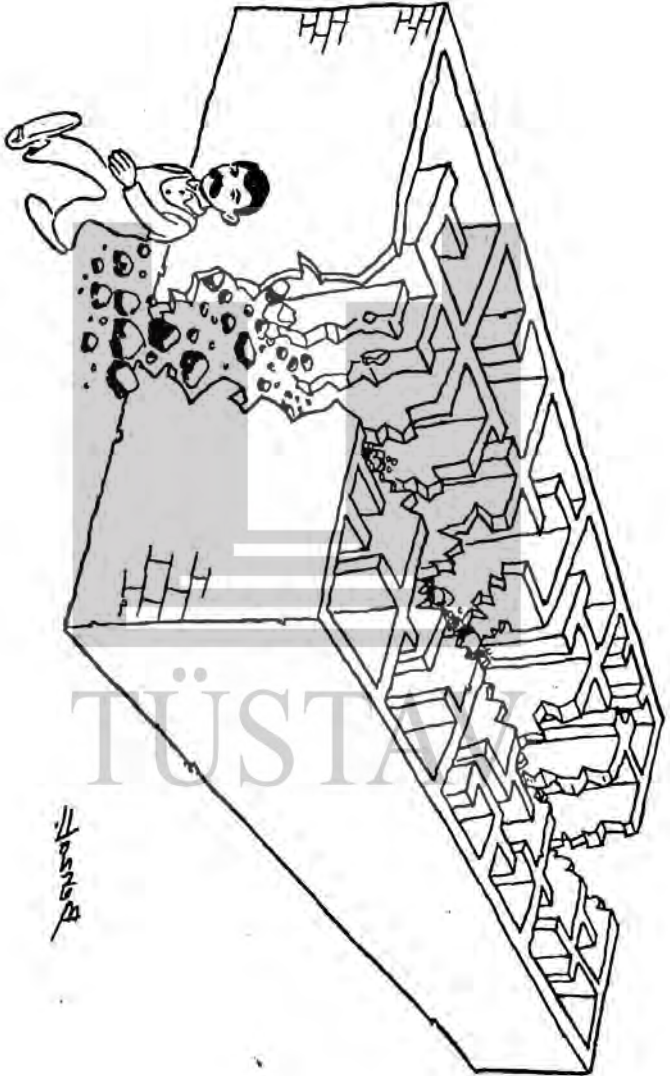
Dünyada kalıcı, sürekli ve gerçek anlamda bir barışın sağlanması, işçi sınıfının en önemli hedeflerinden birisidir. Günümüzde devlet yönetimleriyle içiçe geçmiş silah tekellerinin sürekli olarak savaş kışkırtıcılığı yaptığı, silahlanma harcamalarının alabildiğine arttığı, emperyalizmin halkları birbirine düşürmeye çalıştığı bilinen bir gerçekliktir. Buna karşılık soyut barış çağrılarının yapılması bu gerçekliği değiştirmeye yetmemektedir. Barışın sağlanmasının soyut çağrılarla değil, ancak savaşa karşı savaşmakla, savaşların gerçek

sorumlusu olan emperyalizmin ortadan kaldırılmasıyla gerçekleşebileceği, her geçen gün daha net bir şekilde açığa çıkmaktadır. Bu gerçeklikten hareketle sendikalar, emperyalizmin çıkarttığı haksız savaşlarla, emperyalizme karşı verilen haklı savaşların arasındaki farklılığın bilinciyle, yani barış sorununu sınıfsal içeriğiyle ele alarak, gerçek ve kalıcı bir sınıfsal sağlanması için mücadele eder.

Sınıf ve Kitle Sendikaları İşçi Sınıfının Birliği İçin Mücadele Eder:

İşçi sınıfının, verdiği mücadelede başarıya ulaşması, ancak birlik içinde davranabilmesiyle mümkündür. Kapitalist üretim biçimi, yapısı itibarıyla sınıfın birliğinin nesnel koşullarını sağlar. Büyük üretim merkezlerinde, toplu üretim sürecinde, işçilerin biraraya gelmesine yolaçar. Aynı koşullarda yaşayan, kapitalist sömürden aynı şekilde etkilenen işçilerin, çıkarlarının ve hedeflerinin ortak olması, onların birleşmesini kolaylaştırır. Fakat egemen sınıflar bu birleşmeyi engellemek için, çeşitli farklılıklar (dinsel inanç, mezhep, coğrafi bölge, etnik özellikler, cinsiyet, ırk, dil.. vb.) körükleyerek, işçileri kendi etkileri altında tutmaya, sömürü ve baskıyı sürdürmeye çalışmaktadırlar. Yasal engellemeler, sını sendikalar, sendikaları etkisizleştirme gibi yöntemler de, egemen sınıfların işçilerin birliğinin engellemede kullandıkları araçlardır. Sınıf ve kitle sendikaların en önemli mücadele ilkelerinden birisi de bu engelleri aşarak işçi sınıfının birliğini sağlamaktır.

Sendikalar bu temel mücadele ilkelerini hayata geçirirken, kendilerini varolan yasalarla sınırlamazlar. Meşruluk (haklılık) zemininde bu yasal sınırları zorlayarak, yaşamın zenginliğinden kaynaklanan yaratıcı eylem biçimleriyle çok yönlü bir mücadele çizgisi izlerler.

11/9/2020

İŞÇİLERİN SESi 9

SONUÇ

TÜSTAV

Şu an işçi sınıfının içinde yaşamak zorunda bırakıldığı koşullara karşı tepkisinin açığa çıktığı, sesini yükseltmeye başladığı bir dönemi yaşıyoruz. Fakat büyük ölçüde ekonomik nedenlerden kaynaklanan ve kendiliğindenci olan bu eylemlilikler, eğer doğru bir bilinçle donatılıp yönlendirilemezse, cksikliği her gün daha fazla hissedilen bir devrimci sendikal yapılanmanın yaratılmasının ilk adımları haline dönüştürülemezse, kalıcı bir kazanım ve örgütlenme yaratamadan saman alevi gibi sönmeye mahkumdur. Bu yüzden, yapılması

gereken doğru bir sendika anlayışının işçiler tarafından benimsenmesi için, bıkmadan, yılmadan, kararlı bir şekilde çalışmak, sınıf ve kitle sendikasının temel taşları olan işyeri birim örgütlenmelerini hayata geçirmektir. İçinde yaşanan koşulların değerlendirilmesi, bize gerçekliğin değiştirilmesinin, hemen sağlanacak kolay bir iş olmadığını göstermektedir. Fakat, koşulların ancak ısrarlı ve programlı bir çalışmayla dönüştürüleceği, susmakla ve kabullenmekle, içinde yaşanan açmazın aşılamayacağı da, tarihten çıkarılması gereken bir dersdir.

İşçileri ortak çıkarları doğrultusunda yönlendirecek olan sınıf ve kitle sendikal anlayışına dayalı bir örgütlülüğün yaratılması, uzun soluklu bir mücadelenin ürünü olacaktır.

Bu mücadele esnasında, içinde barındırdığı eksik, yanlış ve zaafırlara rağmen olumlu bir gelenek yaratmış olan Devrimci İşçi Sendikaları Konfederasyonu (DİSK) nun eylem ve ilkelerine sahip çıkmak gerekir. Ve eğer koşullar yeni bir DİSK'in yaratılmasını gündeme getirirse, yaratılacak olan bu yeni DİSK'in, geçmişteki eksik, yanlış ve zaafırlarından annarak onu aşması devrimci sendikal ilkelerin aydınlatığı bir mücadele çizgisinin izlenmesiyle mümkün olacaktır.

Aynı şekilde yarı bugünden kurmak amacıyla yürütülen mücadelede, gerek Hak-İş ve gerekse Türk-İş üyesi sendikalarda yapılan çalışmalar aksatılmamalı, bu alanlar boş bırakılmamalıdır. İşçilerin kendi sorunlarına sahip çıkmalarını, olaya bizzat işçilerin dahil olmalarını sağlayacak yaklaşımla, işyerlerindeki en küçük sorunlardan, toplu iş sözleşmelerine, şubelerin, sendika merkezlerinin ve hatta konfederasyonların kongrelerine kadar her konuda gerekli müdahaleler yapılmalıdır.

Mücadelenin yürütülmesi esnasında ise, sınıf ve kitle sendikal anlayışının daha bugünden hayata geçirilmesi, işçilerin

her konuda aktif tavırlarının geliştirilmesi, katılımlarının sağlanması, sınıf bilincinin geliştirilmesi ve kalıcı yapıların oluşturulması hedefi, bir an olsun göz ardı edilmemelidir. Bütün çalışmalar bu hedef gözetilerek ve onunla bağlantı kurularak gerçekleştirilmelidir. Bunun ilk adımı ise, işyeri komiteleri ve konseylerinin oluşturulmasıdır.

TÜSTAV

İŞÇİLERİN SESİ

BROŞÜRLER DİZİSİ

- 1- SINIF ve KİTLE SENDİKASI (Çıktı)
- 2- İŞYERİ KOMİTE ve KONSEYLERİ
- 3- SENDİKAL DEMOKRASİ
- 4- TOPLU SÖZLEŞMELER
- 5- GREV
- 6- SÖMÜRÜ
- 7- TÜRK-İŞ
- 8- DİSK

SAYFA	PARAGRAF	SATIR	YANLIŞ	DOĞRU
8	1	4	Sendikaların	Sendikaların
14	1	5	1985	1895
23	2	1	1957	1975
25	3	4	karıcılığına	kırcılığına
31	2	3	mücadele de	mücadelede
34	1	10	ulaması	ulaşması
37	1	8	olamı	olması

TÜSTAV

SAYFA	PARAGRAF	SATIR	YANLIŞ	DOĞRU
37	1	7	içni	için
52	2	7	kuyrukçuluğuna	buyrukçuluğuna
53	3	13	geldiğini	gelmediğini
58	2	6	kapitalizm de	kapitalizmde
65	2	14	sarışın	barışın
65	2	16	kitel	kitle
	Çizgiler		Behzat AK	Behzat TAŞ

İSCİLERİN
SESİ 1

TÜSTAV

GÖZLEM YAYINCILIK